Frontiera geopolitică Marea Neagră: un joc de-a „baba oarba”.

09.11.06, Octavian Sergentu, PONTUL EUXIN

Concepţia „Forţei Maritime”, este o teorie geopolitica care a fost avansată de amiralul de flota maritima, istoricul american Alfred Mahan. Abordării geopolitice în lucrările sale sunt dedicate temei „Forţa maritima” (Sea Power). Şi dacă geopoliticieni precum Ratzel, Mackinder, Haushofer au susţinut prevalarea puterilor continentale, atunci Mahan, viceversa, a lansat concepţia prevalării puterilor maritime şi oceanice. În primul război mondial strategia mahaniana a „anacondei” s-a realizat în sprijinul Antantei şi a mişcării albgardiste de la periferia Eurasiei (ca răspuns la pactul de pace între bolşevici şi Germania); în cel de-al doilea război mondial a fost adresata împotriva „Europei Centrale” şi, în special, prin operaţiile militar-maritime, împotriva ţarilor Axei şi Japoniei. Linia atlantista în geopolitica s-a dezvoltat practic fără întreruperi cu tradiţia clasica anglo-americană (Mahan, Mackinder, Spykman). Pe măsură ce SUA devin o „putere mondială”, geopoliticienii-atlantişti de după război precizează şi detaliază aspectele care fac parte din teorii, dezvoltând sferele factuale. Modelul pe care se bazează, cel al „Forţei maritime” şi perspectivele geopolitice ale lui, se transforma din elaborări ştiinţifice ale anumitor scoli militar-geografice în politica oficiala internaţională a S.U.A. Victoria atlantiştilor asupra U.R.S.S.-ului (hartlandului) însemna intrarea într-o noua epocă radicala, care cerea modele geopolitice originale. Statutul geopolitic al tuturor teritoriilor tradiţionale, regiunilor, statelor şi uniunilor se modifica rapid. Perceperea realităţii planetare după sfârşitul războiului rece au condus pe geopoliticienii atlantişti la două scheme principale. Una din ele poate fi calificată „pesimista” (pentru atlantism). Ea moşteneşte linia tradiţionala pentru atlantism de confruntare cu hartlandul, care este considerat neterminat şi neexclus de pe ordinea de zi odată cu prăbuşirea U.R.S.S.-ului şi prognozează noi constituiri de blocuri eurasiatice, bazate pe tradiţiile civilizaţiilor şi pe arhetipuri etnice rezistente. Această variantă poate fi numita „neoatlantism”, esenţa ei se rezuma la o examinare în continuare a imaginii lumii prin vizorul dualismului de baza, care doar nuanţează apariţia unor zone geopolitice suplimentare (în afară de Eurasia), care la fel pot să devină

focare de confruntare cu Occidentul. Cel mai relevant reprezentant a unei astfel de abordări neoatlantiste este considerat S. Huntington. Ce-a de-a doua schema, bazată pe aceeaşi imagine iniţială geopolitica, este invers, optimista (pentru atlantism) în sensul ca examinează situaţia care s-a conturat ca urmare a victoriei Occidentului în războiul rece, ca una definitiva şi fără întoarcere. Pe aceasta se construieşte teoria „mondialismului", concepţia sfârşitului istoriei şi lumii unitare, care afirma ca toate formele diferenţierii geopolitice – culturale, naţionale, ideologice, religioase, statale etc. vor putea fi parcurse irevocabil şi va începe o eră a civilizaţiei comuna pentru omenire, fundamentata pe principiile liberal-democraţiei (Reprezentant F. Fuckuyama).

„Factorul Global Rus – Russian Global Factor, R.G.F".

Factorul Global Rus în anumite scrieri ale geostrategilor ruşi poseda un rol extrem de important. În prezent, aceştia susţin ca pentru securitatea Federaţiei Ruse exista agresiuni externe şi interne. Securitatea naţională a Rusiei este minata social, politic, economic, teritorial, regional, etnic şi de alte contradicţii, tendinţa unor state şi forţe politice spre rezolvarea prin resurse militare. Un mare pericol pentru Rusia prezintă conflictele militare din zonele de frontiera de pe teritoriile fostei U.R.S.S. În afară de conflictele etnice, un anumit pericol pentru unitatea teritoriala a Rusiei provine, de asemenea, din posibilitatea de dezbinare în Ural şi Siberia Occidentala în două parţi, europeană şi asiatica. Sciziunea Rusiei ar crea în lume un focar periculos de războaie interne şi internaţionale, ceata şi cataclisme revoluţionare. O sursă de baza ca potenţial al agresiunii pentru Rusia o constituie S.U.A. şi N.A.T.O. Geopoliticienii ruşi considera ca acestea elaborează concepţii periculoase militar-strategice şi susţin o politică militar-tehnica duşmănoasa intereselor ruseşti. S.U.A., conform opticei acestora, expune deschis tendinţe hegemonice de conducător mondial. Rusiei i se prezintă în diverse forme pretenţii teritoriale pe întregul perimetru al frontierelor sale. Pe de altă parte, principalele scoli de gândire geostrategica dominante în Washington din anul 2000 constatau ca, la vârful piramidei, lupta pentru supremaţie este data între neoliberalismul instituţionalist, geoeconomie şi neorealism. Ideile huntingtoniene ale conflictului dintre civilizaţii, sau globalismul neoconservator străluceau prin absenta. Geoeconomia operaţionaliza

doctrina potrivit căreia intram într-o noua epocă în care competiţia şi conflictul militar fac loc competiţiei şi conflictului economic. Confruntările nu mai sunt militare, ci „războaie economice" pentru „supremaţie comerciala" sau dominarea unor pieţe. Crearea unei economii competitive devine miza majora a noului joc geopolitic. Resursele statului (inclusiv spionajul) trebuie mobilizate în acest sens. Conceptele-cheie sunt „stat comercial" şi „competiţie economică", iar principalul promotor al doctrinei este considerat Edward Luttwak, bine-cunoscut şi drept unul dintre strategii primului război din Irak. În vreme ce geoeconomia este o doctrină a competiţiei, neoliberalismul instituţional e o doctrină a cooperării internaţionale. El promovează integrarea globală sub o structura de guvernare bazată pe o complexa arhitectura instituţională ilustrata de ONU, NAFTA, OMC etc. Unii adepţi merg pana la ideea ca statele-naţiune, inclusiv SUA, trebuie să-şi cedeze treptat autoritatea către acest sistem de instituţii transnaţionale. Alţii susţin însă ca, într-o lume a globalizării, o geopolitica eficienta nu mai poate fi exercitata decât prin intermediul acestor instituţii. De aici obiectivul de a le întări pentru a putea mai apoi avansa agenda prin ele. Conceptele-cheie ţin de „instituţii internaţionale" şi „globalizare", iar liderii acestui grup vin în special din zona academica (Robert Keohane, Joe Nye) sau din ramura liberal democrata a establishment-ului de politica externă (Richard Holbrooke). Spre deosebire de neoliberali, neorealiştii afirma un scepticism profund cu privire la instituţiile internaţionale şi, în general, la angajamente pe plan global, altele decât în strict interes national. Pentru ei, SUA ar trebui să facă în lume jocul clasic al Marii Britanii în Europa. Să monitorizeze oarecum detaşate balanţa sistemului (în cazul SUA, cel global) şi să se implice doar pentru a o echilibra când situaţia o cere. Statele aliate trebuie îmbrăţişate şi susţinute fără rezerve (fie că sunt democraţii sau nu), iar intervenţiile umanitare, promovarea democraţiei etc. de dragul lor însele sunt non-necesare, chiar dăunătoare. Conceptele-cheie: „interes national" şi „balanţa de putere", iar principalii promotori sunt Donald Rumsfeld şi Condoleezza Rice. Revenind la Rusia trebuie să menţionăm ca un interes sporit prezintă politica sa prin prisma P.G.S. (P.G.S. – Periferia Geopolitica Strategica). Unul din actorii importanţi din PGS se prezintă Turcia. În raporturile geopolitice, Turcia se prezintă ca un adversar tradiţional în zona Balcanica, Mării Negre, Transcaucaz. Mai ales ca în

prezent Turcia dobândeşte o semnificaţie geopolitica independenta în calitate de centru de putere în regiune. S-au învechit înfăţişările despre aceasta tara ca despre „flancul sudic" N.A.T.O., ceea ce în esenţa era corect în perioada lumii bipolare. Astăzi Turcia este un puternic centru economic, militar şi – cel mai important – ideologic al regiunii. În afară de aceasta, acesta este un nod geopolitic care leagă (sau invers, în dependenta de problemele propuse şi rezolvate, dezleagă) regiunile Europei de Sud, Orientul Apropiat şi îndepărtat, spaţiul post-sovietic. O importantă mare a dobândit Turcia în timpul prăbuşirii U.R.S.S. odată cu creşterea potenţialelor sale şi umplerea vacuumului geopolitic în câmpul sudic de acţiune al Rusiei. Încă nu demult, raporturile Occidentului cu Turcia păreau fără nori. Turcia era privita ca unul din principalele centre de baza care adunau pe filiera comuna forţele coaliţiei anti-irakiene în regiune, ca o arma a Occidentului de pătrundere în ţările C.S.I., inclusiv şi în scopul ruperii continue a rămăşiţelor influentei ruse. Turcia constituie unul din principalii concurenţi şi oponenţi ai Rusiei în raza sa sudica (dar şi pe teritoriul propriu-zis rus – în Transcaucazia, pe Volga şi în primul rând Turcia prezintă interes chiar pentru Iacutia). Puterea Forţelor Militare Maritime a Turciei (conform posibilităţilor militare) depăşesc astăzi puterea flotei Mării Negre. Economia Turciei, cu toate greutăţile sale, este destul de dinamica. Vectorul tendinţelor geopolitice în prezent sunt în primul rând teritoriile C.S.I., vecinătatea Mării Negre, Caucaz, Asia Centrala, Transcaucazia. Chiar dacă posibilităţile economice pentru tendinţele panturce nu sunt mari (volumul total al investiţiilor în ţările CSI din partea Turciei nu depăşeau 3 miliarde dolari până de curând), Turcia se sprijină pe afinitatea limbii, rădăcinile istorice comune, comunitatea religiei. După ascensiunea la începutul anilor '90 în direcţia post-sovietica, în prezent Turcia întâmpina unele greutăţi în acest proces.

Factorul R. Moldova în spaţiul pontic în perioada de emancipare naţională şi democratica Guvernul sovietic de la Moscova a elaborat un plan strategic bine determinat pentru republica noastră – crearea a încă două formaţiuni cu orientare statala – Transnistria şi Gagauzia. Dacă pentru cea de-a doua formaţiune Chişinăul a reuşit să găsească o formula de coexistenta, nu acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu fantoma statala, care are nucleul acţional la Tiraspol. Separatiştii din

estul R. Moldova au încercat să demonstreze existenţa unui drept obiectiv pentru crearea în Transnistria a unei republici suverane, invocând specificul etnic şi istoric al regiunii care ar prezenta pământ rusesc strămoşesc cu specific multinaţional care nu a fost niciodată în componenta unui stat romanesc. Ceea ce este un fals grosolan, întrucât etnia dominanta rămâne a fi cea romană/ moldovenească, chiar dacă am însuma proporţia etnicilor ruşi şi a celor ucraineni. Actuala elita politică de la Tiraspol a fost constituita în special din cadre externe din spaţiul estic, cu pregătire profesională infima, care stăpâneşte acest teritoriu încă din perioada URSS. N-a existat un schimb de generaţii în viaţa politica a acestei regiuni a R. Moldova Analizele au perceput fenomenul transnistrean ca pe unul dezvoltat revanşard la adresa destinului liber pe care şi-l dorea Chişinăul şi al democratizării spaţiului ex-sovietic, întrucât sprijinul alocat de către regimul de la Tiraspol pentru echipele care doreau să reinstaureze sistemul totalitar. După conflictul armat din 1992 au existat iniţiative de relansare a dialogului dintre cele două maluri, încurajate de organizaţiile internaţionale şi interguvernamentale, de „matusca Rusia", unele din ele soldate cu ciocniri de cupe de şampanie. Datorită conflictului transnistrean, Chişinăul a fost nevoit să abdice de la traseul prooccidental şi să-şi îndrepte fata spre Moscova. În politica de stat, ca şi în geopolitica sau studiul relaţiilor internaţionale, se pune un accent major pe termenul de securitate naţională. Securitatea poate fi definita ca un „raport dinamic între ameninţări şi capacităţi", dar în care potenţialul militar nu mai ocupa un loc central. Elaborarea unor proiecţii şi scenarii geopolitice şi geostrategice se fac în continuare în cadrul laboratoarelor geopolitice ruse referitor la sud estul european, ele având menirea de-a desemna ulterioarele raporturi şi mişcări vectoriale ale politicei externe a Moscovei, inclusiv pentru R. Moldova. Ameninţarea cea mai mare care planează asupra securităţii R. Moldova se trage de la Moscova. Economic, mediatic, informaţional, politic etc. Kremlinul lui Putin a condamnat Chişinăul, etichetându-l ca duşman, iar tentativele de-a deschide o cale de dialog a elitei politice basarabene s-a soldat cu insuccese vizibile. Kremlinul se prezintă în relaţiile cu Chişinăul de-a dreptul paranoic şi iraţional. Polarizarea excesivă a conflictului, în contextul celui de pe Nistru, releva limpede ca soluţionarea oricărui conflict de pe glob necesita „aprobarea" formala, neformala, tacita, directa, indirecta a cel puţin unuia dintre cei

2 centri de putere, fapt care nu s-a realizat pana acuma. Între Chişinău şi Tiraspol, de la 1988 întotdeauna au existat disensiuni, iar diferendul nistrean n-a fost soluţionat, nici pana astăzi, chiar dacă a existat un Kozak şi nenumărate proiecte de reglementare a conflictului. Considerata ca duce o politică duplicitara în raport cu Rusia – metropola sa, R. Moldova era dezavantajata în raport cu Transnistria, care continua să fie considerata aliatul geostrategic tradiţional şi continuu fidel – centrului sau geopolitic. Chişinăul este biciuit economic, mediatic, politic. Moscova a reuşit cu succes să creeze conflicte în spaţiul post-sovietic, pe care le-a congelat şi se afla în prezent într-o formă latenta. Însăşi faptul ca Moscova a adoptat o politică de dublu standard în raport cu celelalte republici post-sovietice, conferă rolul ei de putere regionala cu tendinţe „neoimperiale". Referitor la aşa-zisa republica transnistreana, aceasta considera ca precedent Kosova şi susţine ca în cazul în care Serbiei i se va impune suveranitatea regiunii (Kosovo), spre care înclina lucrurile partenerii lor occidentali, va fi creat un precedent internaţional juridic evident care se va proiecta inevitabil asupra situaţiei din alte conflicte îngheţate". „Rusia nu îi va lăsa la nevoie pe conaţionalii stabiliţi în prezent în afara granitelor ei, fie că e vorba de probleme umanitare, fie ca de pericol pentru siguranţa oamenilor" – afirma diplomaţia rusă. Apariţia unor organizaţii de tipul CSI-2, confirma faptul ca Moscova nu va ceda Tiraspolul ca important cap de pod şi nod geopolitic şi geostrategic în contextul frontierei Mării Negre. Chiar dacă Ue considera că este nevoie de o singură voce în relaţia cu Rusia, pe numitorul comun al intereselor naţionale, dar care să reprezinte principii comune şi de la care să nu se abată nimeni, aceasta pana în prezent nu s-a concretizat cu ceva.

Factorul România în contextul geopolitic al Mării Negre

între Forumul Mării Negre, iniţiativa românească pentru Europa de sud est şi OCEMN exista asemănări dar şi multe deosebiri. Prima organizaţie, prin excelenta a opţiunii democratice în regiunea Mării Negre este la început de cale şi poate fi considerată ca o altfel de abordare a spaţiului Pontului Euxin. Pe de altă parte, Rusia deţine pachetul majoritar de acţiuni a OCEMN-ului. „Singurul câştigător al extinderii duratei conflictelor îngheţate este tara căreia nu-i place să aibă o dezvoltare democratica. Este tara care continua încă sa creadă

ca diferite tari pot fi controlate în deceniul următor sau în secolul următor", a spus preşedintele Traian Băsescu. Preşedintele României a acuzat indirect Rusia ca beneficiază din continuarea conflictelor îngheţate din tari precum Georgia şi Moldova. Probabil ca, auzind de Washington, oraş de pe axa sa, preşedintele Băsescu a crezut că se afla încă în epoca războiului rece. Preşedintelui României, Traian Băsescu, a cerut SUA să facă tot ce pot pentru a preveni „repetarea dominaţiei autoritare în Europa de Est". O afirmaţie care poate alinia şi state grele din UE. Aprecierile preşedintelui Băsescu referitoare la Rusia sunt exacte şi oportune. Rusia contemporană arata ca o mimare a ideii de o democraţie adevărată. Societatea se prezintă extrem de polarizata, oamenii politici incomozi băgaţi la „zdup", iar în ultima vreme jurnaliştii plătesc cu viaţa pentru curajul de a spune lucrurilor pe nume. Puterea lui Putin la Moscova este extinsa, iar „tarul" are predestinaţia unui „narcotic" pentru mase, încă neexpirat. Europa este, însă, interesata de stabilitate şi cooperare cu Rusia, continuarea proceselor de acolo compatibilizând aceasta tara-continent cu restul Occidentului. Relaţiile României cu Rusia nu au fost cu adevărat normalizate niciodată după 1989. Numeroasele afirmaţii ale lui Băsescu – cum au fost şi cele de anul trecut, din SUA, când a numit Marea Neagră „lac rusesc", nu au capacitatea de revigorarea relaţiilor Bucureştiului cu cel mai de seama furnizor de energie al Europei. Băsescu este sprijinit în demersurile sale de preşedintele Poloniei, Lech Kaczynsky, şi fratele sau geamăn, Jaroslav, premier al aceleiaşi tari, care au un discurs la fel de tranşant împotriva Rusiei. Aceştia au reproşat Germaniei înţelegerile de miliarde de euro semnate cu Moscova pentru importul de gaz rusesc printr-un gazoduct în curs de construcţie prin Marea Baltica. Un alt Pact „Molotov-Ribbentrop"?! Germania este deranjata de aprecierile polonezilor. Pe de altă parte, ţările Europei de Vest au o poziţie moderata fata de Rusia, cu care desfăşoară un comerţ intens. În Est, Polonia şi arile Baltice formează aşa-numitul pol antirusesc din Uniunea Europeană, relaţiile cu Moscova fiind complexe şi delicate. Integrata în NAT ŞI UE, România – nu mai pot vreodată să cadă sub dominaţia Moscovei. În schimb, continua să plătească cea mai groasă factura, cu cel mai ridicat preţ din Europa pentru gazul importat din Rusia.

Marea Neagră ca zona de expresie geopolitica

Unul dintre motivele pentru care şeful diplomaţiei romane s-a aflat la Moscova, de curând, la reuniunea Organizaţiei Cooperării Economice a Mării Negre (OCEMN), a fost, potrivit propriilor afirmaţii, „nevoia de mai multă seriozitate în comunicarea dintre statele membre". Însă Rusia are încă multe probleme de comunicare şi de încredere cu statele riverane ale Mării Negre. Motiv pentru care a tratat, ca şi la summitul Mării Negre de la Bucureşti, cu reticenta propunerile de reformare a organizaţiei. Deşi dorea să eficientizeze structura politica şi economică a proiectelor OCEMN, România s-a lovit de refuzul încăpăţânat al diplomaţiei ruse. Kremlinul nu este de acord cu cerinţa statelor membre ca de acum înainte deciziile să fie luate prin majoritate calificată, şi nu prin consens – un artificiu care permite Rusiei să blocheze orice proiect pe care nu îl doreşte. La Moscova, Serbia a preluat preşedinţia organizaţiei – o bună ocazie pentru acest stat de a-şi promova în regiune politica externă (mai ales aspecte ce ţin de statutul Kosovo). Statele din zona pontica vor putea, astfel, coopera mai eficient cu Uniunea Europeană, mai ales ca, de la 1 ianuarie, OCEMN va număra trei membre UE: Grecia, Bulgaria şi România. Deocamdată, OCEMN nu are însă structuri adaptate la cooperarea cu UE. Ar putea fi astfel puse pe agenda europeană probleme mai puţin stringente, precum conflictele îngheţate din Transnistria, Osetia de Sud şi Abhazia. Mai ales ca UE nu face diferenţa între proiecte politice şi economice, tratând OCEMN-ul ca pe un tot. Iar acolo unde exista securitate economică, exista şi securitate politica.

„Izobare geoeconomice".

Deşi atât SUA, cât şi Rusia au încercat să-şi impună punctul de vedere, au reuşit şi câteva firme europene să se „strecoare" în regiune, printre care Shell, Total, Eni, dar şi Petrom. Americanii au avut o singură „problema": aprovizionarea cu petrol a Israelului. şi au rezolvat-o construind conducta petroliera Baku (Azerbaidjan) – Ceyhan (port turcesc la Marea Mediterană). Atât Turcia, cât şi Azerbaidjanul au relaţii foarte bune cu Israelul, soluţia Ceyhan garantând, practic, alimentarea energetica a Israelului (care consuma, anual, 12 milioane de tone de petrol), chiar dacă relaţiile acestei tari cu ceilalţi vecini s-ar deteriora. De remarcat, pentru ca petrolul să ajungă în „lumea larga" exista o singură ruta: de la porturile estice ale Mării Negre, prin strâmtorile Bosfor şi Dardanele, în Marea Mediterană şi, de aici, oriunde în lume. Dar turcii, din motive ecologice, au decis să nu

permită tranzitarea strâmtorilor a mai mult de 25 – 30 milioane de tone de petrol anual. De aici şi necesitatea realizării de rute alternative, precum Baku-Ceyhan. Marea Neagră este minata de Baku-Ceyhan. Cum americanii şi-au „rezolvat" problema prin construirea acestui oleoduct, nu mai par atât de interesaţi de traseele hidrocarburilor din zonă. În schimb, Rusia este din ce în ce mai interesata. Pe de o parte, este unul dintre cei mai importanţi producători de petrol şi gaze din lume. Pe de altă parte, Moscova este principalul furnizor de gaze al Europei. Practic, prin „arma energetica", Moscova îşi continua tendinţele hegemonice în Europa. La începutul anului, toată Europa a suferit de frig pentru ca Rusia (furnizorul de gaze) s-a „certat" cu Ucraina (transportatorul de gaze în Europa). Rusia a hotărât să „elimine" cvasi-total Ucraina din facerea gazelor, aşa ca a demarat construirea unui gazoduct prin Marea Baltica, astfel încât să ocolească Ucraina. Nu este prima astfel de „ocolire" pe care o face Moscova: cu câţiva ani în urma a hotărât ca gazele pot ajunge în Turcia şi prin Marea Neagră, nu numai prin Ucraina, aşa că a construit gazoductul Blue Stream. Un lucru este cert: în prezent, Europa depinde de gazele ruseşti în proporţie de 50% şi va ajunge, în câţiva ani, la 70%! Dar aceasta subjugare termica şi energetica rusească va dura maximum 20 – 30 de ani. Până atunci ne vom zbate cum să ieşim mai onorabil de sub chinga rusească. Frontiera geopolitică euxiniană răzbate spre o altă etapă în abordarea geopolitica.

Octavian SERGENTU, pentru www.conflict. md

Sud-Est şi zona Mării Negre puteau să mai aştepte şi au aşteptat până la începutul acestui mileniu, Dezvoltarea economică şi securitatea regionala în zona lărgită a Mării Negre

Victor Babiuc

Preşedintele Camerei de Comerţ şi Industrie a României

Intervenţia pe care am pregătit-o se referă la dezvoltarea economică în relaţie cu problemele de securitate din regiunea în care se afla România – aşa numita „zona lărgită a Mării Negre". Această regiune, în care, în afară de România, se mai afla Bulgaria, Moldova, Ucraina, Rusia, Turcia, Georgia, Azerbaidjan şi care este vecina cu alte două regiuni sensibile – Balcanii de vest, în care s-a desfăşurat cel mai recent război european, şi Orientul Apropiat – a fost multă vreme considerata problematica, dar neinteresanta. Exista aproape o tradiţie a politicii vest-europene, formata prin secolele XVIII-XIX, de a

considera regiunea lipsită de importanta strategica pentru politica europeană. Aceasta tradiţie s-a prelungit şi în secolul al XX-lea, iar Statele Unite au împărtăşit-o.

După prăbuşirea comunismului şi destrămarea URSS, regiunea a devenit una din zonele problematice ale continentului european. Tensiuni şi conflicte latente, pe care războiul rece le menţinuse îngheţate au ieşit la lumina şi au luat forme dintre cele mai violente. Războaie locale au izbucnit în fosta Jugoslavie, în Caucaz, în Republica Moldova şi numeroase tensiuni şi controverse au înăsprit relaţiile dintre mai toate ţările din regiune. Faptul că exista probleme de securitate în regiune nu a fost negat de nimeni, dar convingerea ca regiunea este mai puţin importanta s-a menţinut. Pentru democraţiile vest europene prioritare erau relaţia cu Rusia şi integrarea Europei Centrale. Europa de când a avut loc o schimbare importanta.

Pe 6 decembrie 2005, ministrul român de externe şi secretarul de stat al SUA au semnat «The Defense Cooperation Agreement» prin care România asigura armatei americane accesul la baze militare şi facilităţi de antrenament pe teritoriul său. În termeni mai puţin diplomatici putem vorbi de baze militare americane pe teritoriul românesc. O reacţie imediată a venit din partea Rusiei. La întâlnirea Rusia – Consiliul NATO de la sfârşitul lui decembrie 2005, miniştrii ruşi de externe şi ai apărării şi-au manifestat nemulţumirea fata de acordul româno-american şi au afirmat ca el încalca acordul privind forţele armate convenţionale din Europa. Viziunea ruseasca este că are loc o expansiune către est a NATO – de fapt a Statelor Unite – care se petrece în defavoarea Rusiei, dacă nu cumva chiar împotriva ei. România este numai un caz, pe o lista destul de lunga care include schimbarea regimurilor politice din Georgia şi Ucraina în 2004 în favoarea unor forţe politice mai apropiate de Washington şi despre care Pravda (5 ianuarie 2006) afirma că vor să adere la organizaţia nord-atlantica. Tot Pravda afirma ca şi Republica Moldova face eforturi pentru a înlocui forţele ruseşti de menţinere a păcii din Transnistria cu forte NATO. Mai recent, diplomaţia rusească a luat iniţiativă de a face o paralelă între soluţia occidentala pentru rezolvarea problemei Kosovo (autonomie fata de Serbia, dar nu independenta), pentru rezolvarea problemei Abhaziei. Cele două cazuri aparent locale sunt astfel legate între ele, traversând Marea Neagră.

Acest şir de exemple poate continua, dar ele sunt suficiente

pentru a sugera conţinutul schimbării la care mă refeream: ceea ce până acum au fost probleme locale între tari mici sau fără importanta strategica s-au transformat în expresii ale problematicii de securitate globală. Dintr-odată nu mai avem de a face cu relaţia dintre moldoveni şi transnistreni, ci cu raporturile dintre NATO, UE şi Rusia. Problematica relaţiilor inter-etnice din Georgia, care a născut problema Abhaza, exprima acum o problemă a relaţiilor dintre Rusia, Statele Unite, Germania şi Franţa. Şi aşa mai departe. În consecinţă, relaţiile dintre statele regiunii nu mai sunt expresia doar a problemelor locale şi sunt direct şi semnificativ influenţate de relaţiile acestor tari cu marii actori ai politicilor globale. Aceasta evoluţie este recenta, dar are perspectiva de a deveni o constanta măcar pentru acest deceniu şi poate şi pentru cel următor.

A doua caracteristica a securităţii regionale din jurul Mării Negre, care se naşte acum, consta în faptul ca problematica sa, ca expresie şi teren de competiţie pentru relaţiile globale, se desfăşoară în paralel cu relaţiile bilaterale dintre actorii globali (SUA, UE, Rusia, China, NATO, ONU etc.) şi independent de acestea. Este vizibil fără multe analize. În noiembrie 2005, Vladimir Putin declara unor ziarişti olandezi ca Rusia ar fi încântată să devină membru şi al NATO şi al Uniunii Europene şi că nu consideră NATO o organizaţie ostilă. O lună mai târziu, avem de a face cu „îngrijorarea" miniştrilor ruşi de externe şi ai apărării fata de bazele americane din România, tara membra NATO şi, în curând, membra a UE. Nu e vorba de viziuni diferite ale conducătorilor ruşi şi nici de o cotitura în politica rusească, ci pur şi simplu de tratarea diferita a doua aspecte – unul global şi unul local – al aceleiaşi probleme. Tot astfel, relaţiile ruso-americane, ruso-germane, ca şi cele americano-germane sunt, la nivel bilateral şi global, pe un traseu ascendent. Recentul acord al Rusiei şi al Chinei de a accepta iniţiativa americano-vest-europeană de a aduce problema Iranului în discuţia Naţiunilor Unite este un pas important în această direcţie. Nu este un secret pentru nimeni însă, ca în acelaşi timp avem de a face cu o competiţie între Rusia şi Occident pentru zonele de influenta şi ca o bună parte a acestei competiţii se desfăşoară tocmai în spaţiul Mării Negre. Aşa numitele „revoluţii colorate" din Georgia şi Ucraina, presiunea asupra Belarus, schimbarea de orientare politica din Moldova, eforturile tuturor taberelor de a influenţa evoluţiile politice din ţările caucaziene etc. ilustrează tocmai aceasta competiţie,

în care fiecare tabăra încearcă să îşi consolideze poziţiile: Occidentul utilizând mişcările civice şi perspectiva sprijinului acordat prin NAT ŞI UE, iar Rusia utilizând politicile naţionaliste şi energetice. Perspectiva alegerilor din martie din Ucraina a declanşat deopotrivă declaraţiile critice ale Secretarului de Stat cu privire la situaţia din Rusia, cât şi conflictul energetic dintre Rusia şi Ucraina.

Faptul că avem de a face cu două planuri diferite ale aceleiaşi probleme – securitatea globală şi relaţiile globale de putere – nu uşurează cu nimic dificultăţile de abordare. În prezent este neclar cum se relaţionează cele două categorii de probleme. În timpul războiului rece, soluţia era clara şi simpla: acordurile la nivel global impuneau soluţiile la nivel local. Aceasta simplitate a dispărut. Influenta acordurilor la nivel global asupra problemelor locale s-a diminuat considerabil. Faptul ca nivelul global este dominat în principal de cooperare, în vreme ce nivelul local este dominat mai ales de competiţie, nu este rezultatul unei ipocrizii a politicienilor din capitalele marilor puteri, ci este produs în mare măsură de apelul actorilor locali la susţinere internaţională. Amintesc un proverb românesc care spune ca *buturuga mica răstoarnă carul mare*. Exista o concluzie unanim recunoscuta potrivit căreia globalizarea nu diminuează, ci, dimpotrivă, măreşte importanta actorilor locali şi capacitatea lor de a influenţa relaţiile globale. Am afirmat ca problematica locala din regiunea lărgită a Mării Negre tinde să exprime, în forme concrete, aspecte latente ale problematicii globale de securitate şi ale relaţiilor de putere dintre marii actori globali. Reciproca este, însă, la fel de adevărată: micile probleme locale tind să se exprime prin intermediul relaţiilor globale de putere şi să le influenţeze. Uitaţi-vă la confruntarea politica dintre Iuscenco şi Ianucovici în Ucraina. Ea poate fi interpretata ca o expresie a confruntării dintre Occident şi Rusia pentru Ucraina. Este o perspectivă care are numeroşi susţinători. Dar ar fi naiv să ne închipuim ca aceşti doi politicieni sunt doar simpli reprezentanţi ai intereselor politice ale Washingtonului şi ale Moscovei. În realitate, ei sunt politicieni autentici, exprimând în primul rând interesele politice ale diferitelor grupări din Ucraina. Aşa că, la fel de adevărată este interpretarea care afirma ca o confruntare politica locala ucraineana este capabila sa genereze probleme în relaţiilor politice globale. Avem de a face cu o importantă răsturnare în perspectiva construirii

soluţiilor. Până de curând, problemele locale erau rezolvate prin soluţii la nivel global. Acum, suntem într-o noua perioada, în care mai degrabă soluţiile locale oferă perspectiva unor noi relaţii globale.

Cred că putem privi problematica de securitate din zona lărgită a Mării Negre – care în aceasta perioada se suprapune în mare măsură cu problematica „Europei lărgite" – ca un caz exemplar al unei noi evoluţii a problemelor globale de securitate. Am subliniat deja două caracteristici ale acestei perspective. Prima se referă la faptul ca problemele de securitate locala tind să devină expresia unor probleme latente în raporturile de securitate globală. A doua caracteristica se referă la faptul ca problemele de securitate locala tind să se transforme, ca urmare a integrării actorilor locali în reţelele globale de securitate, în factori de influenta a relaţiilor la nivel global. Exista şi o a treia caracteristica pe care vreau să o subliniez şi ea se referă la ceea ce aş numi *sfârşitul abordării geopolitice.* O să detaliez un pic acest aspect, pe care îl consider important.

Vă reamintesc ca vreme de patru decenii, războiul rece a acordat prioritate absoluta confruntării ideologice între sisteme şi ca, ceea ce a fost denumit *real-politik*, viziunea despre politica internaţională dezvoltata în secolul al XIX-lea, a trecut într-un plan secundar, chiar dacă nu a încetat nicio clipă sa influenţeze gândirea politica şi strategica. Prăbuşirea comunismului a adus după sine triumful paradigmatic şi ideologic al abordărilor geopolitice. O excepţie notabila o reprezintă SUA, care a continuat să îşi definească politica externă în mare măsură în termeni ideologici, promovând democraţia şi economia de piaţa libera la nivel mondial. Dominaţia paradigmei geopolitice a dus la acuzaţiile de ipocrizie politica la adresa principiilor ideologice susţinute de SUA în politica sa externa, cum a fost cazul în războiul din Irak.

Geopolitica înseamnă în mare măsură geo-economie, iar în centrul distribuţiei geografice a economiei se afla, conform teoreticienilor, distribuţia geografica a resurselor energetice. De aici şi până la descrierea relaţiilor globale şi a principalelor probleme de securitate în termenii competiţiei pentru resursele energetice ale planetei nu este decât un singur pas şi el a fost făcut cu mare uşurinţă. Cu prea mare uşurinţă, cred.

O particularitate a geografiei economice actuale este ca resursele de capital şi resursele de energie sunt distribuite pe o

corelaţie inversa: capitalul s-a dezvoltat în ţările care nu au resurse energetice sau sunt insuficiente (SUA, Japonia, Europa Occidentala), iar resursele energetice le găsim în ţările în care capitalul este slab dezvoltat (Rusia, Orientul Apropiat, America Centrala şi de Sud, Africa). Aceasta realitate este un fapt, dar în politica faptele au uneori semnificaţie secundara. Mult mai importanta este viziunea politicienilor. Un celebru fizician britanic făcea observaţia că ştim despre univers doar ceea ce teoria ne permite să aflăm. Acest lucru este cu atât mai adevărat în politica. Dacă politicienii vor interpreta realitatea mondială din perspectiva geopolitica, atunci exact asta vor obţine – o realitate geopolitica dominată de problematica accesului capitalului la resursele energetice. Atunci, politica externă a Rusiei va fi dominată de „politica conductelor" de ţiţei şi gaz. O Rusie condusa de politicieni care interpretează lumea în viziune geopolitica va face exact ce face acum – va renegocia contractele de gaz cu sateliţii, va construi conducte prin Marea Baltica către Germania şi prin Siberia către China şi Japonia şi va lupta pentru controlul conductelor care distribuie energie non-ruseasca, cum este conducta Baku-Tbilisi-Ceyhan, care pare să ofere o explicaţie simpla pentru o bună parte din politica ruseasca în Asia Centrala. (Conducta răspunde unei necesităţi economice, dar traseul ei răspunde unei viziuni geopolitice). Dincolo de aspectele locale, influenţează abordarea globală. Declaraţii recente ale lui Putin sugerează ca doctrina militară sovietică doreşte să renunţe la teoria „nu mai avem duşmani" şi să o înlocuiască cu doctrina „exista un duşman", care încă nu a fost identificat.

Mi se pare ca ambele perspective, cea ideologica şi cea geopolitica, sunt prea simple pentru o lume atât de complicata ca cea actuală. În regiunea Mării Negre, de unde vin eu, alternanta lor conduce la confuzie, la incertitudine şi la perpetuarea problemelor. Perspectiva ideologica sugerează Occidentului să susţină regimurile politice mai democratice şi să militeze pentru extinderea democraţiei către est, eventual pentru o schimbare inclusiv a regimului politic de la Moscova, prin intermediul mişcărilor civice şi a unor politicieni prooccidentali. Perspectiva geopolitica, dimpotrivă, sugerează întărirea relaţiilor cu Moscova şi cu regimurile politice care îşi iau angajamente ferme să asigure securitatea energetica a Europei şi chiar dincolo de aceasta, închizând eventual ochii la unele derogări de la democraţie şi respectarea drepturilor omului. Politicienii occidentali şi

americani au folosit ambele viziuni şi rezultatul nu este fericit. La rândul ei, Rusia a oscilat, făcând concesii uneia sau alteia între viziuni, dar întărind-o de fiecare dată pe cea alternativă. Problemele de securitate locala mai degrabă s-au accentuat decât s-au rezolvat, iar regiunea a rămas în continuare una dintre cele mai puţin dezvoltate şi mai fecunde în probleme din întreaga Europa.

Intenţia mea este să propun o viziune mai complicata. Anul trecut am prezentat în cadrul unor dezbateri purtate tot aici, la Washington, o perspectivă pe care am denumit-o „a dezvoltării". În esenţă, ea susţine ca toate societăţile îşi cauta surse de dezvoltare, ca sursele de dezvoltare sunt concentrate în câteva regiuni şi că nu se dezvolta probleme de securitate între ţările care apelează la aceeaşi resursa de dezvoltare. Problemele de securitate sunt produse de ţările care, fie oscilează între surse de dezvoltare alternative (Ucraina între lumea occidentala şi Rusia, Palestina între lumea occidentala şi cea Islamică etc.), fie nu au acces la sursele de dezvoltare şi încearcă să construiască o dezvoltare ad-hoc, prin forte proprii (Iran, Coreea de Nord, unele tari sud-americane, etc.). Consecinţele nu sunt doar de natura teoretica, ci pot fi extrem de practice. Între altele, ele presupun ca politicile în regiuni precum cea a Mării Negre să se deplaseze dinspre obiective care vizează regimuri politice (în abordarea ideologică) sau obiective care vizează securitatea energetica şi militară (în perspectiva geopolitica) înspre obiective care vizează dezvoltarea economică şi sociala. Asta nu înseamnă deloc ignorarea problemelor ideologice sau energetice. La urma urmei, dezvoltarea este o ecuaţie care cuprinde cel puţin şase termeni: democraţia politică, capitalul, energia, oamenii, cunoştinţele şi mediul înconjurător. Subliniez ca, în acest moment, în lume nu exista nicio singura ţară (poate cu diferenţă notabilă a Norvegiei (?)) care să aibă rezolvate toate problemele celor şase parametri. Abordarea a şase parametrii simultan este evident mai dificila decât a unuia singur sau a cel mult doi, dar este, cred eu, mai eficienta.

Pentru regiunea Mării Negre asta ar însemna poziţionarea ferma, fie a Uniunii Europene, fie a Statelor Unite, fie a unei combinaţii între acestea două ca resursa de dezvoltare pentru aceste tari. În prezent nu este cazul şi tari precum România, Bulgaria, Polonia, Ucraina – ceea ce Donald Rumsfeld denumea la un moment dat „noua Europa" – au fost nevoite să oscileze între Uniunea Europeană şi

Statele Unite exact în momentul în care acestea tocmai îşi înrăutăţeau relaţiile dintre ele (în timpul războiului din Irak). România este acum într-o situaţie avantajoasa, având un parteneriat strategic cu SUA şi pregătindu-se să devină membru al UE, dar incertitudinea legată de sursa de dezvoltare rămâne. Ea este cu atât mai mare pentru celelalte tari din regiune, unde apare o a treia sau chiar o a patra resursa alternativă de dezvoltare în persoana Rusiei sau a lumii islamice sau chiar a Chinei.

De aceea am fost destul de dezamăgit când un oficial american a anunţat în cadrul unei dezbateri purtate la Washington că nu se pune problema unui nou plan Marshall pentru Europa de Est în particular şi pentru noua zona de expansiune euroatlantica din zona Mării Negre, inclusiv Rusia. De fapt, un plan Marshall ar fi cu totul insuficient pentru aceasta zona. Ceea ce ar fi necesar cu adevărat ar fi o alianţă americano-vest europeană care să aibă ca obiectiv dezvoltarea integrată a Europei de Est şi a zonei Mării Negre (incluzând Turcia şi Caucazul).

Sunt conştient de faptul ca un asemenea proiect nu se afla pe agenda comunităţii euro-atlantice şi ca mulţi dintre dvs. îl vor considera utopic. Eu mă mulţumesc să notez faptul empiric ca ţările din regiune acţionează, chiar dacă nesistematic şi oscilant, în direcţia unei asemenea cooperări cu lumea occidentala, surprinzând-o pe aceasta uneori insuficient pregătită. Turcia a solicitat aderarea la UE şi, în lipsa unei concepţii clare a politicienilor europeni, aderarea ei a stârnit mari dispute în întreaga Europa. Ucraina şi Moldova se străduiesc să se reorienteze, deopotrivă către U şi NATO. Rusia însăşi, nu face doar declaraţii politice cu privire la parteneriatul cu NAT ŞI UE, dar încurajează investiţii occidentale masive nu doar în industria energetica, ci şi în ramurile de vârf, cum ar fi IT şi construcţiile de maşini.

România, în ciuda situaţiei ceva mai bune, pe care am subliniat-o – membru NATO, parteneriat strategic cu SUA, în curs de aderare la UE – ilustrează foarte bine deficientele abordării fragmentare faţă de o abordare globală, în termenii celor şase variabile esenţiale ale dezvoltării. Suntem un partener strategic al SUA în Europa de Est, membrii ai coaliţiei din Irak, participam la menţinerea păcii în Afghanistan etc., dar comerţul nostru cu Statele Unite abia atinge un miliard de euro, însemnând 2, 8% din totalul comerţului

exterior al României (în 2003). România este strâns legata politic de lumea occidentala, dar investiţiile nete de capital străin în România în 2003 nu au reprezentat decât mai puţin de 1% din totalul investiţiilor realizate în acel an. Situaţia s-a mai îmbunătăţit în ultimii doi ani, dar este evident ca, în aceste condiţii, perspectivele dezvoltării rapide ale României pe toţi cei 6 parametri ai dezvoltării nu sunt excepţionale. Majoritatea sunt europene. Cele americane sunt nesemnificative.

Eu sunt însă optimist. Consider ca, mai lent decât ne-am dori noi românii, realitatea acţionează în favoarea noastră. În 1998, Franţa încerca să convingă SUA să accepte intrarea României în NATO, iar SUA se străduia să convingă Franţa şi Germania să accepte aderarea României la UE. În numai câţiva ani, situaţia s-a modificat radical – am devenit membri NATO şi suntem pe cale să intrăm în UE. Ma aştept ca, în continuare, evoluţiile să fie la fel de rapide, bazate pe înlocuirea continua a abordărilor tradiţionale, ale secolului XX, cu abordări mai adecvate secolului al XXI. Una dintre schimbările la care ma aştept să aibă loc pe termen scurt consta în a nu mai privi Europa de Sud Est nici ca pe o zonă lipsită de importanta strategica, nici ca pe o simplă perdea de protecţie (buffer-zone) între Occident şi Rusia, ci ca pe una dintre regiunile a cărei dezvoltare rapida poate conduce la rezolvarea unor probleme actuale de securitate, atât regionala, cât şi globală.

Vorbitor: Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul afacerilor externe

Data: 30.08.2006

Eveniment: Reuniunea anuală a Diplomaţiei Române – Noi realităţi, noi răspunderi, noi perspective

Locaţia: Bucureşti, Hotel JW Mariott

As prepared

Doamnelor şi domnilor miniştri.

Doamnelor şi domnilor senatori şi deputaţi.

Doamnelor şi domnilor ambasadori şi consuli generali.

Distinşi membri ai corpului diplomatic.

Dragi colegi şi stimaţi invitaţi.

Iată-ne reuniţi din nou, potrivit tradiţiei Ministerului Afacerilor Externe, la momentul anual de bilanţ al activităţii noastre diplomatice. Cu un an în urmă, ne-am propus să ne mobilizăm resursele pentru a continua efortul pregătirii pentru aderare la acelaşi ritm, fără sincope, spre a elimina orice alternativă la data de 1 ianuarie 2007. Ne-am

propus, în egală măsură, să demonstrăm că vocaţia europeană a diplomaţiei romaneşti decurge nu numai din energia cu care urmărim obiectivul aderării noastre la Uniune, dar şi din maniera în care dorim să configurăm şi să construim identitatea şi obiectivele României în etapa post-aderare. Ne-am propus să regândim cu inteligenţă şi pragmatism raporturile noastre cu vecinătatea, în mod special Balcanii de Vest, Republica Moldova şi regiunea Mării Negre. Am urmărit de asemenea iniţierea procesului de revalorizare a unor spaţii în care România a fost consistent implicată în trecut: Asia Centrală, Orientul Mijlociu, Asia de Sud Est, America Latină.

Nu doresc să insist, aici şi acum, asupra detaliilor tehnice. Veţi găsi distribuit, în anexa discursului, un bilanţ al activităţii MAE de la precedenta reuniune şi până astăzi. Prefer să desenez, în linii generale, bilanţul activităţii diplomatice din septembrie 2005 până astăzi. A fost un an de care, personal, sunt mulţumit. În acord cu propriile exigenţe, dar şi cu aşteptările partenerilor noştri, diplomaţia română s-a concentrat în acest răstimp pe consacrarea unor standarde calitative care nu mai depind de conjuncturi şi reuşesc să evite accidentele de parcurs. A fost un an în care diplomaţia românească a lucrat pe multiple paliere specializate, cu o bună dinamică şi fără a-şi trâmbiţa succesele. Beneficiile vor fi din ce în ce mai vizibile, atât la nivelul imaginii internaţionale a României, cât şi pe ecranul societăţii civile. Ştiu că diplomaţii români sunt astăzi pe deplin conştienţi de faptul că nu se află doar în serviciul statului, ci şi la dispoziţia concetăţenilor noştri, pe care suntem tot mai mult chemaţi să îi protejăm, prin însăşi natura evoluţiilor europene şi globale.

Discreţia deliberată cu care am articulat şi am consolidat, după caz, marile linii ale politicii externe a României, poate fi privită şi ca exerciţiu critic. În era democraţiei, a economiei de piaţă sau a marketingului – dar şi într-o epocă de ubicuitate a mijloacelor de comunicare – calitatea oricărui produs şi utilitatea oricărei politici publice, inclusiv cea externă, se judecă în raport cu percepţia mai largă referitoare la ea. Iată de ce politica externă are şi vocaţia transparenţei interne, chiar dacă ea vizează relaţiile cu interlocutori internaţionali.

Excelenţele voastre.
Doamnelor şi domnilor invitaţi.

Privim reuniunea anuală a diplomaţiei româneşti nu atât ca pe

un pretext festiv, cât ca o oportunitate aparte de analiză şi reflecţie strategică. Ne aflăm într-un moment crucial pentru evoluţia României, dat fiind că, la 1 ianuarie 2007, România va deveni membră a Uniunii Europene. Deşi jalonat cu obstacole, efortul nostru politico-diplomatic nu se încheie atunci. Ne aşteaptă, dimpotrivă, o nouă călătorie, cu încercările, oportunităţile, succesele şi eşecurile ei. Este o călătorie în care trebuie să ne regăsim şi să ne remodelăm identitatea ca politicieni, diplomaţi, dar şi ca naţiune. Iată de ce imperativul prezentei reuniuni este acela de a trasa fără complezenţă conturul acestei identităţi, formulând cu toată claritatea atât interesele naţionale, cât şi necesara lor articulare cu interesele Uniunii Europene. Se pune în discuţie maniera în care vom reuşi să fructificăm beneficiile şi să gestionăm costurile viitorului nostru statut. E nevoie să stabilim ce tip de contribuţie vom aduce în interiorul Uniunii, cine sunt partenerii noştri privilegiaţi şi cine vor fi, inevitabil, competitorii noştri la scară globală. Sunt întrebări care gravitează în jurul Strategiei post-aderare, document la care vă rog să vă raportaţi în toate grupurile de lucru. Plecând de la ideile generate în aceste zile, dorim să consolidăm Strategia şi să o aducem în dezbaterea publică. Este un efort conceptual la care vor participa toate instituţiile centrale dar şi reprezentanţii societăţii civile şi sperăm ca, din interacţiunea lor responsabilă, să rezulte modalităţile optime de amortizare a ceea ce s-ar putea numi „şocul integrării”.

Doamnelor şi domnilor.
Dragi colegi.

Locurile comune de astăzi sunt ideile inovatoare de ieri. Am mai spus-o şi cu alte ocazii, România va fi, în Uniunea Europeană, un stat de dimensiune medie, al şaptelea sub raport demografic şi al doilea ca mărime dintre noile state membre, după Polonia. Suntem un stat cu importante conexiuni atât în sud-estul Europei, cât şi la est de graniţa externă a UE. Un stat care oferă o piaţă interesantă pentru marile corporaţii occidentale, dar care are, deocamdată, un aport relativ modest la veniturile totale ale Uniunii şi la afirmarea competitivităţii ei globale.

În ultimii ani, diplomaţia noastră a evitat excesele retorice şi s-a concentrat pe respectarea obligaţiilor asumate şi afirmarea opţiunilor strategice, mai presus de conjuncturile politice interne. Nu am avut

nici aspiraţiile, nici resursele financiare ale unei mari puteri sau ale unei puteri regionale. Am dorit doar să îndeplinim datoria de a ne fixa obiective realiste, de a ne depăşi limitele şi de a compensa vulnerabilităţile prin maxima mobilizare a resurselor creative de care dispunem. Ne-am străduit tot mai mult să ne comportăm ca un membru *de facto* al Uniunii, devansând momentul aderării.

Prioritatea numărul unu a politicii externe româneşti a urmărit, desigur, finalizarea procesului de aderare la Uniunea Europeană, potrivit calendarului stabilit. Suntem foarte aproape astăzi de realizarea acestui obiectiv. Trebuie să menţinem aceeaşi abordare sobră şi pragmatică pentru a parcurge ultimii paşi pe care îi mai avem de făcut până la aderare. Săptămânile şi lunile următoare sunt cruciale. Avem în faţă un test însemnat, cel al raportului Comisiei din 26 septembrie, pe baza căruia Consiliul Uniunii urmează să confirme aderarea noastră la 1 ianuarie 2007. Aşa cum am făcut-o şi până acum, vom continua să transmitem, ca diplomaţi, un mesaj de seriozitate şi angajament, un mesaj care să comunice prompt şi credibil progresele pe care le facem pentru a ne îndeplini angajamentele şi faptul că reformele profunde iniţiate în România sunt ireversibile.

Urmărim în continuare finalizarea cu succes a procesului de ratificare a Tratatului de Aderare. Parcurgerea procedurilor de ratificare, încheiate în 21 de state membre, a constituit, după cum bine ştiţi, o dimensiune politică esenţială în activitatea politico-diplomatică, şi doresc să vă mulţumesc pentru implicarea dumneavoastră în această direcţie. Este un proiect a cărui finalizare necesită mobilizarea maximă a capacităţii noastre de comunicare şi în următoarele luni.

În paralel cu eforturile pentru aderarea la 1 ianuarie 2007, am continuat şi demersurile tradiţionale în forurile multilaterale, atunci când România şi-a asumat responsabilităţi internaţionale, precum preşedinţia SEECP şi preşedinţia Consiliului de Securitate în cursul anului 2005, respectiv preşedinţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei, simultan cu Preşedinţia OCEMN, în prima parte a anului 2006.

Activitatea din domeniul promovării francofoniei s-a intensificat semnificativ, astfel încât pregătirile pentru sommetul din septembrie, de la Bucureşti, au intrat în linie dreaptă. Sperăm că acesta va fi un succes organizatoric şi de imagine.

Pe plan regional, ne-am concentrat cu precădere atenţia asupra

problematicii Mării Negre, care a inspirat unul dintre cele mai complexe proiecte de construcţie diplomatică românească de după 1989. Am demarat Forumul Mării Negre pentru Dialog şi Parteneriat, al cărui certificat de naştere a fost «emis» cu ocazia summit-ului de la Bucureşti din 5 iunie. Am lansat procesul de formare a unei euro-regiuni a Mării Negre, sub auspiciile Consiliului Europei. Am reuşit instituirea unui nou program de cooperare transfrontalieră la graniţele externe ale UE – Programul Marea Neagră – ce va funcţiona începând cu 1 ianuarie 2007, sub egida Instrumentului European de Parteneriat şi Vecinătate (ENPI). Continuăm eforturile pentru consolidarea sprijinului regional şi internaţional pentru aceste iniţiative, pentru a genera primele proiecte cu dividende concrete. Balcanii de Vest, R. Moldova şi Geórgia, dar şi Orientul Mijlociu, Irak şi Afghanistan, reprezintă celelalte spaţii care au beneficiat de atenţia constantă a diplomaţiei române, pe parcursul ultimului an.

Relaţia strategică de parteneriat cu SUA **a continuat să** constituie un reper privilegiat al politicii externe a României, altfel spus, un instrument eficient de sprijinire a reformelor interne pe plan politic, economic, militar şi administrativ. Aceeaşi relaţie de parteneriat a definit în continuare şi raporturile României cu Marea Britanie, Germania, Franţa, Spania, Italia, Ungaria.

Iată, aşadar, punctele forte pe care se sprijină politica externă a României, ca viitor stat membru al UE. România post-aderare este centrul de interes al tabloului pe care aş dori să-l schiţez în faţa dumneavoastră şi care va fi, desigur, completat prin contribuţia fiecărui participant la reuniunea noastră.

Cred că putem admite fără dificultăţi faptul că interesul primordial al României este modernizarea şi dezvoltarea pentru valorificarea maximă a potenţialului său politic, economic, social, cultural şi uman. România promovează acest interes în contextul mai general al Europei unite, aflată într-un parteneriat real cu SUA, într-o lume paşnică, stabilă, caracterizată prin extinderea proceselor democratice, respectarea drepturilor omului, supremaţia legii şi progresul bunei guvernări.

Interesul naţional, astfel definit, nu s-a schimbat de-a lungul ultimilor ani. Ne confruntăm însă astăzi cu **noi realităţi internaţionale, ne asumăm răspunderi noi şi avem noi perspective.** Afirmaţia că niciun stat nu se poate izola pe scena

internaţională fără să-şi submineze propriile interese a dobândit astăzi o actualitate fără precedent. Însăşi definiţia intereselor nu mai poate fi realizată fără complexe interacţiuni cu diferiţi actori, parteneri sau competitori, pe fondul unui minimum de consens referitor la evoluţiile de pe scena internaţională.

Primul „segment" asupra căruia se proiectează definirea intereselor României este **realitatea europeană**. Este inutil să glosez acum pe seama importanţei Uniunii ca actor global. Rolul său este semnificativ şi de multe ori de la sine înţeles, deşi în interiorul UE, el face încă obiectul dezbaterilor politice şi academice. În ultima perioadă, Uniunea Europeană îşi redimensionează ambiţiile şi traversează procese, adesea delicate, de sporire a coeziunii interne. Există conştiinţa oportunităţii de a profila Uniunea Europeană ca pivot al dezvoltării mondiale. O asemenea aspiraţie nu se poate concretiza în absenţa demersurilor de consolidare a eşafodajului politic, instituţional, economic şi social care susţine „construcţia europeană".

Aşa cum România are nevoie de exerciţiul reflexiv al unei strategii post-aderare, Uniunea Europeană are nevoie de analiză şi proiecţie strategică, pornind de la „digerarea" şi integrarea propriu-zisă a celui de-al cincilea val al extinderii, care se va finaliza prin aderarea României şi Bulgariei. Uniunea are la rândul ei nevoie să ştie, cu maximă claritate, cum îşi va transforma interesele sub impactul evoluţiilor interne şi externe, care sunt riscurile, provocările şi perspectivele sale. Anumite puncte de pe agenda europeană devin automat teme de reflecţie şi acţiune pentru România:

Uniunea are nevoie de o reconfigurare instituţională şi juridică pentru a-şi spori eficienţa, în pas cu evoluţiile noului mileniu şi cu aşteptările existente în interiorul sau în afara ei.

UE va trebui să identifice modalităţile cele mai eficiente pentru a difuza idealul european în ansamblul ţesutului social şi a consolida vocaţia democratică a guvernării din spaţiul continentului nostru.

UE trebuie să ajungă rapid la opţiunile cele mai adecvate cu privire la viitoarele sale graniţe, în ceea ce priveşte propria vocaţie în raport cu vecinătatea apropiată, dar şi la nivelul interacţiunilor sale cu SUA, Federaţia Rusă şi puterile emergente din Asia de Sud Est.

Uniunea trebuie să îşi consolideze avantajul economic pe plan global, prin cultivarea inovaţiei, cercetării, informaţiei şi cunoaşterii, ceea ce presupune anumite modificări în funcţionarea modelului

european „tradiţional”.

Din asemenea raţiuni, dezbaterea despre viitorul Europei nu se poate limita la perspectivele Tratatului Constituţional. Aş îndrăzni să afirm că dezbaterea referitoare la Tratat este doar prima instanţă a marilor provocări cărora Uniunea trebuie să le facă faţă nu doar în mod generic, ci pragmatic, operaţionalizat pe domenii şi sectoare de acţiune precum politica agricolă, perspectivele financiare, reforma economică, diminuarea dependenţei energetice, PESC/PESA, Politica Europeană de Vecinătate.

În ceea ce priveşte **realităţile globale** pe fundalul cărora vom construi profilul internaţional al României, ca stat membru al UE, ele sunt mult prea complexe şi fluide pentru a fi riguros sintetizate aici, dar vă cer permisiunea de a menţiona câteva:

În secolul XXI, politicul, economicul şi aspectele de securitate sunt inseparabile atât la nivel naţional, cât la scară globală.

Securitatea statelor implică, mai mult ca oricând, securitatea cetăţenilor.

Ritmul globalizării economice creşte continuu, datorită progresului informatic şi comunicaţional. Fluxurile internaţionale de resurse, capital, servicii, idei, deschid perspective pentru progresul economic şi social al multor categorii şi zone. Nu avem încă un răspuns definitiv dacă ele produc simultan dezechilibre, discriminare şi perdanţi, dar ştim că trebuie să acordăm toată atenţia diferenţelor economice între state şi regiuni, excluderii sociale, discrepanţelor economice.

Problematica energetică, adusă tot mai frecvent în centrul atenţiei, va rămâne una dintre preocupările fundamentale ale statelor, inclusiv în relaţiile lor externe. Construirea de noi conducte, încheierea parteneriatelor, chiar identificarea şi exploatarea unor surse alternative vor dobândi o conotaţie politică tot mai pregnantă.

Ameninţările şi riscurile sunt difuze, omniprezente, inerente opţiunilor politice şi „multisectoriale”: terorism, risc de pandemii, dezastre naturale sau produse de om, deteriorarea mediului, fluxurile migraţioniste, toate au devenit deopotrivă domenii ale politicii interne şi externe ale fiecărui stat.

Pe viitor, sursele de divergenţă cu potenţial conflictual vor decurge mai puţin din litigiile teritoriale sau etnice, cât din competiţia pentru resurse, pentru performanţa economică şi prosperitate,

punând în contrast diferite opţiuni de dezvoltare, bazate pe ideologii sociale şi religioase concurenţiale.

Factorii religioşi şi culturali joacă un rol tot mai consistent în peisajul global actual, ceea ce sporeşte complexitatea mediului internaţional şi diversifică aşteptările la adresa performanţei diplomatice. Mă alătur acelor lideri de astăzi care văd în ideile şi valorile umane cea mai importantă sursă de conflict, dar şi de reconciliere, în anii următori.

Simpla explorare a complexităţii lumii internaţionale şi a inerentelor sale dificultăţi presupune un exerciţiu adeseori descurajant. Există, cu toate acestea, şi câteva repere certe. SUA vor continua să reprezinte principalul actor internaţional, atât din punct de vedere politic, cât şi economic. Uniunea Europeană rămâne un jucător economic semnificativ, care trebuie să evolueze spre asumarea unui rol politic pe măsură. Există actori globali cu o tot mai însemnată pondere geopolitică: mă gândesc aici la China, India, Japonia, Rusia. În pas cu UE, România asimilează lecţia reconfigurării raporturilor globale şi a necesităţii unor noi parteneriate.

ONU se confruntă în continuare cu problema spinoasă a reformării interne. Deşi anumite oportunităţi nu au fost valorificate, noile structuri create au şansa de a-şi asuma un rol în prevenirea, soluţionarea sau aplanarea conflictelor internaţionale. Revigorarea şi reafirmarea angajamentelor faţă de Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului prezintă, în acelaşi timp, o speranţă pentru eliminarea discrepanţelor economico-sociale flagrante şi, implicit, creşterea stabilităţii sistemului internaţional.

Doamnelor şi domnilor invitaţi.

Dragi colegi.

Analiza noului decor european şi global are o evidentă miză pentru reflecţia strategică. Acesta este contextul în care se cuvine să evaluăm **noile răspunderi** pe care România şi le asumă, începând cu 1 ianuarie 2007.

Primul palier la care ne raportăm este cel al **răspunderilor politice şi de securitate**. Purtând o amprentă istorică dificilă, România a concentrat multe eforturi, în perioada post 1990, pentru a-şi asigura securitatea şi a evita reculul într-o aşa numită „zonă gri”. Astăzi, România aparţine Alianţei Nord-Atlantice, a stabilit un

parteneriat strategic cu SUA şi contribuie cu trupe în diverse teatre de operaţiuni din lume. Asemenea altor state care au aderat mai recent la Uniunea Europeană, România acordă o mare importanţă rolului Statelor Unite în securitatea europeană. Nu vedem prezenţa americană în Europa ca pe un factor opus ambiţiei de a dezvolta o politică europeană de securitate şi apărare. România consideră că una dintre cele mai importante răspunderi politice, după aderare, este aceea de a contribui, cu argumente şi acţiuni credibile, la refacerea solidarităţii transatlantice. Nu este obligatorie perfecta suprapunere conceptuală a partenerilor atlantici. Avem însă nevoie de legături solide bazate pe varietatea valorilor şi intereselor comune, pentru că legăturile transatlantice funcţionale pe plan politico-militar sunt singurele capabile să garanteze un mediu favorabil progresului economic de pe ambele continente. Sub aspectul pledoariei pentru coerenţă şi solidaritate transatlantică, România va adopta cel mai probabil o linie de conduită care să îmbine proatlantismul lucid cu multilateralismul eficace al Europei.

Modalitatea noastră de a gândi raporturile dintre U şi SUA se proiectează direct asupra manierei în care România percepe asumarea răspunderilor de securitate. Pentru noi, NATO şi relaţia transatlantică vor continua să se situeze în prim planul politicii naţionale de securitate. Este la fel de adevărat că evoluţiile doctrinare şi factuale din ultimii ne-au convins că securitatea înglobează astăzi multiple faţete şi instrumente şi că trebuie să pledăm pentru complementaritatea dintre NAT ŞI EU, ca furnizori de securitate la nivel european şi global.

O provocare pentru România, ca şi pentru statele integrate în 2004, priveşte echilibrul dintre investiţiile în securitate şi investiţiile în dezvoltarea internă. România alocă importante fonduri pentru susţinerea trupelor în exterior, la limita obiectivă de susţinere bugetară. Au fost demarate importante programe de înzestrare a forţelor armate. În perspectiva aderării la UE, România a dorit să fie percepută ca un contribuitor la demersurile comune de asigurare a securităţii, dar şi ca deţinătoare a unor capabilităţi de nişă. Există totuşi decalaje notabile între potenţialul de care dispunem, aşteptările Uniunii în raport cu noi şi implicarea efectivă în acţiuni ale UE. Apreciem că se impune ameliorarea procedurilor inter-instituţionale de management al crizelor, pentru a spori predictibilitatea planificării

militare ori de câte ori vom angaja trupe în diferite teatre de operaţiuni.

Abordarea securităţii în sens larg implică tot mai frecvent dosare tradiţional „apolitice" precum problematica securităţii energetice. Anumite medii europene au adesea tendinţa de a privi „securitatea energetică" în contextul relaţiilor UE-Rusia. Dosarul energetic este însă mult mai vast; el include diversificarea, liberalizarea, conlucrarea între actorii politici şi actorii economici, investiţiile în cercetare şi dezvoltare (prin care se conectează cu Agenda Lisabona).

România abordează securitatea energetică de pe o poziţie particulară: ea nu depinde decât moderat de importurile de energie, a fost la un moment dat al doilea producător european de petrol, deci are şi perspectiva ţărilor producătoare, şi aspiră la un loc central în cadrul tranzitului de energie dinspre spaţiul CSI către UE.

Suntem convinşi, alături de alţi parteneri europeni, de necesitatea unei politici energetice europene. Un astfel de proiect nu va fi uşor de implementat, întrucât interesele statelor membre nu sunt încă armonizate. Dificultatea nu îl face însă mai puţin necesar. Pe termen lung, lipsa unităţii politice din domeniul energetic va avea efecte similare lipsei de unitate din domeniul PESC, de exemplu. Vulnerabilităţile UE ce decurg din absenţa unei politici energetice comune se vor răsfrânge în alte sectoare. De aceea, cercul vicios al vulnerabilităţilor UE trebuie întrerupt prin *leadership* şi viziune, fără de care proiectul european riscă să stagneze.

Leadership-ul şi viziunea pot fi dovedite inclusiv prin adoptarea unei politici altruiste în raport cu statele producătoare, prin descurajarea divizării europene şi al focalizării asupra propriului interes pe termen scurt. Politica energetică nu trebuie realizată prin sacrificarea politicii de vecinătate, spre exemplu şi, cu atât mai puţin, prin obliterarea valorilor fondatoare. Preţul energiei trebuie decis prin acţiunea pieţei şi cooperarea politică, fără a subestima deficitele democratice, încălcările drepturilor omului sau penetrarea unor interese ilicite în structurile de stat.

O ultimă idee pe care doresc să o menţionez aici este necesitatea consolidării cooperării transatlantice în domeniul energiei. Este natural ca U şi SUA, în virtutea interdependenţei lor economice, să aibă interese comune în domeniul energiei. O astfel de cooperare trebuie

văzută într-un sens cât mai larg, nu doar prin colaborarea în vederea accesului la resurse, ci şi prin includerea noilor tehnologii, domeniu în care doar acţiunile euro-americane conjugate pot imprima o schimbare concretă, la nivel global.

Palierul de securitate al viitoarelor noastre răspunderi ca membru al Uniunii este inseparabil de palierul politic. Voi reveni la tabloul politic intern al Uniunii când mă voi referi la noile perspective, precum şi la resursele aflate la dispoziţia României. Este suficient, în acest moment, să afirm angajamentul nostru de a contribui, prin poziţiile adoptate în raporturile intra-comunitare, la coeziunea, consolidarea şi relansarea proiectului european. Este o linie majoră de acţiune politică, potenţată graţie euroentuziasmului manifestat de societatea românească.

În ceea ce priveşte relaţiile politice ale Uniunii Europene cu alte state, nu vom înceta să relevăm interesul nostru strategic de a eficientiza implementarea unei Politici Europene de Vecinătate capabilă să funcţioneze ca interfaţă realistă cu regiunea Mării Negre, R. Moldova, Ucraina şi Balcanii de Vest.

În calitate de nou stat membru al UE, politica României va căuta să stimuleze implicarea UE în regiunea Mării Negre, cu intenţia de a dubla pârghiile bilaterale deja existente printr-o abordare strategică regională, coerentă şi inclusivă. Suntem consecvenţi în pledoaria noastră pentru conştientizarea, de către toate părţile interesate, a importanţei şi potenţialului deosebit pe care regiunea Mării Negre îl oferă Europei. Este nevoie de viziune în plan regional şi european, este nevoie de cunoaştere reciprocă şi dinamizarea formatelor de cooperare, în ideea că rezultatele vor aduce beneficii ambelor părţi. România va susţine orice iniţiativă pe linia precizată şi este hotărâtă să pună la dispoziţia Uniunii propriile resurse, idei şi contribuţii. Forumul Mării Negre poate reprezenta cadrul necesar stabilirii priorităţilor de acţiune în cooperarea dintre UE şi regiunea pontică, asumându-şi simultan vocaţia de a pune în practică orice proiect de cooperare cu impact pozitiv asupra societăţilor civile din statele litorale.

În calitate de viitor membru al UE, ne vom afirma dorinţa de a consolida oferta politică şi strategică făcută Republicii Moldova. Ne interesează o vecinătate stabilă, democratică, prosperă, conectată la circuitele europene. Avem un interes special generat de multiplele noastre afinităţi şi vom reflecta acest interes în poziţia adoptată la

nivelul Uniunii Europene.

România dezvoltă, totodată, o empatie generatoare de responsabilităţi sporite faţă de alte state din proximitate, care traversează acum procese de reformă, democratizare şi reconstrucţie politică internă. Ne bucură accelerarea ritmului contactelor noastre cu Ucraina. Continuăm să căutăm împreună cele mai flexibile formule pentru rezolvarea chestiunilor divergente. România se va alătura altor parteneri europeni în susţinerea fermă a democraţiei şi reformelor din societatea ucraineană şi în valorificarea instrumentelor şi experienţelor europene în beneficiul Ucrainei şi al Uniunii.

O similară empatie investim în democraţiile emergente din aria Balcanilor de Vest. Această empatie se proiectează în trei dimensiuni interdependente: planul strict bilateral, cel al acţiunilor noastre în cadrul NAT ŞI UE, şi cel al cooperării regionale.

Credem că stabilitatea în zonele de interes strategic pentru UE este crucială pentru reunificarea paşnică a Europei. Dacă principiul viabilităţii pe termen lung este surclasat de considerente conjuncturale, formulele la care se va ajunge riscă să nu producă stabilitate regională pe termen lung. Avem datoria de a ne susţine punctul de vedere consecvent şi argumentat. Vom continua să susţinem importanţa unei abordări coerente a problematicii acestei regiuni, în căutarea unor scenarii echilibrate menite să apropie regiunea de vocaţia sa pur europeană. Este datoria noastră să arătăm că desprinderea de trecut este un pariu pe care această generaţie de lideri politici din zonă trebuie să îl câştige.

Alături de priorităţile regionale, trebuie să regândim o serie de relaţii cu potenţial strategic insuficient valorificat. România aduce în UE experienţa relaţiilor diplomatice cu o mare varietate de state. Capitalul acesta se cere valorificat cu inteligenţă. Etapa concentrării exclusive pe prognoza politică sau economică venită de la Bruxelles se încheie pentru mulţi colegi. Energiile, resursele şi ideile noastre trebuie reorientate, în parte, către spaţii precum Orientul Mijlociu şi Asia de Sud Est, în care dispunem de contexte favorabile intensificării relaţiilor politice şi economice. Putem aduce un aport propriu la prezenţa globală a Uniunii, adecvat celei mai bune utilizări a prezenţei diplomatice, tradiţiilor şi resurselor disponibile. Recalibrarea relaţiilor cu China, India, Japonia, cu statele din Orientul Mijlociu, va servi interesele noastre, servind interesele Uniunii şi reciproc. Ţin să fac, în

acest context, o specificare: una dintre direcţiile prioritare de acţiune politică vizează aşezarea raporturilor noastre cu Federaţia Rusă pe fundamente pragmatice şi constructive. Rusia este un partener important al Uniunii Europene şi un actor global cheie. România doreşte o relaţie echilibrată şi funcţională cu Federaţia Rusă, atât în cadrele comunitare, cât şi pe plan bilateral. Trebuie să deschidem împreună, prin munca noastră politico-diplomatică, etapa de maturitate propice unor raporturi de factură nouă cu Federaţia Rusă.

În planul diplomaţiei economice, se impune premisa că efortul de susţinere a intereselor economice trece astăzi din sfera exclusivă a comerţului exterior, către promovarea activă a investiţiilor, atragerea fluxurilor financiare, problematica ajutorului pentru dezvoltare, inovaţia tehnologică, securitatea energetică şi impactul PR-ului de ţară asupra politicilor investiţionale.

Informaţia şi analiza economică primară sunt inseparabile de diplomaţia politică, câtă vreme statul şi piaţa coexistă într-o realitate integrată. Fie că se exercită la Paris, Bruxelles, Jakarta sau Bucureşti, diplomaţia română va avea tot mai apăsat obligaţia să amelioreze percepţia mediului de afaceri cu privire la capacitatea sa de a-i realiza interesele.

Răspunderile economice ce vizează nemijlocit activitatea diplomatică după 1 ianuarie 2007 trebuie să se axeze pe: promovarea relaţiilor comerciale, integrarea în clubul statelor dezvoltate, inclusiv prin obţinerea statutului de membru OECD, consolidarea profilului strategic al României prin sesizarea oportunităţilor economice, propunerea de proiecte, orientarea resurselor şi atragerea de investiţii. Îndeplinirea acestor răspunderi economice va deveni unul dintre primele criterii de evaluare a performanţei activităţii diplomatice.

O altă răspundere a României, în zona economicului, ţinteşte reducerea disparităţilor de dezvoltare socio-economică faţă de UE. Avem în acest sens obiective concrete, prevăzute în Planului Naţional de Dezvoltare:

creşterea competitivităţii economice şi potenţialul economiei bazate pe cunoaştere; dezvoltarea şi modernizarea infrastructurii de transport, cu prioritate clară asupra traseelor paneuropene protejarea şi îmbunătăţirea calităţii mediului; dezvoltarea resurselor umane, promovarea incluziunii sociale şi întărirea capacităţii administrative;

dezvoltarea economiei rurale şi creşterea productivităţii în sectorul agricol; diminuarea disparităţilor de dezvoltare între regiunile ţării.

România trebuie să îşi orienteze politicile macroeconomice din perspectiva participării la Uniunea Europeană Monetară. Ne revine datoria de a implementa reformele structurale. Convergenţa nominală şi reală a economiei româneşti cu aceea comunitară trebuie să prefaţeze etapa de adoptare a monedei euro, care reprezintă, după cum ştiţi, unul dintre obiectivele noastre pe termen mediu.

Realizarea, dezvoltarea şi modernizarea reţelei de transport reprezintă nu doar o prioritate naţională, ci şi proba concretă că putem să ne asumăm răspunderile de stat membru capabil să contribuie la progresul economic al spaţiului european.

O altă direcţie importantă pentru diplomaţie va fi promovarea firmelor româneşti în UE, sprijinirea lor şi facilitarea contactelor dintre firmele româneşti şi firmele europene. La nivelul avantajului comparativ – şi printr-un necesar efort interinstituţional – putem obţine imaginea clară a valorii pe care România o poate adăuga în ansamblul comunitar. Domeniile pe care le sugerez aici sunt: tehnologiile informaţiei şi industria de *software*, producţia şi tranzitul energiei şi cercetarea. Capitalul uman al României reprezintă, în continuare, o resursă vitală, căreia trebuie doar să îi asigurăm condiţii propice pentru dezvoltare. Avem faţă de cetăţenii României, dar şi faţă de Uniunea Europeană, obligaţia de a contribui la implementarea Agendei Lisabona.

În actualul context internaţional, **domeniul consular** dobândeşte o semnificaţie de prim ordin. Din punctul de vedere al României, cele mai serioase provocări decurg din stoparea migraţiei ilegale, a criminalităţii organizate şi a corupţiei. România este, pentru moment, şi origine, şi destinaţie a acestor fenomene, dar odată cu aderarea, probabil că va deveni tot mai mult destinaţie şi tot mai puţin origine. Se impune, prin urmare, să ne concentrăm atenţia asupra gestionării frontierei externe a UE şi, în acest sens, avem nevoie pe mai departe de întreaga cooperare a Uniunii.

Un al doilea imperativ consular vizează pregătirea aderării la spaţiul Schengen, în orizontul anilor ’2009 – 2010. Ea presupune aplicarea unui ansamblu de măsuri legislative, investiţionale şi de construcţie instituţională menit să asigure implementarea acquis-ului Schengen.

O a treia răspundere, poate cea mai importantă, este asigurarea serviciilor consulare la standarde europene pentru cetăţenii români care vor beneficia de avantajele liberei circulaţii în UE. Serviciul consular din ţară şi din exterior trebuie să demonstreze zilnic că a reuşit să asimileze bunele practici pe care le invocăm de câţiva ani. Întregul spectru al serviciilor consulare se adresează cetăţenilor români, care devin, la 1 ianuarie 2007, cetăţeni europeni. Este aşadar de datoria noastră să îi asistăm pe cetăţeni, să îi informăm corect în legătură cu drepturile, obligaţiile sau cu eventualele restricţii, pe scurt, să aducem Europa la îndemâna lor.

Excelenţele voastre.
Stimaţi colegi şi invitaţi.

Performanţa României ca stat membru UE va depinde în mare măsură de capacitatea de **planificare, coordonare şi implementare a politicilor publice, de reuşita unei bune comunicări cu societatea** pe teme comunitare şi de cultivarea sprijinului civil faţă de politica noastră europeană. Pentru această, trebuie să avem în vedere creşterea permanentă a capacităţii administrative, reforma instituţională, formarea profesională continuă a funcţionarilor publici, precum şi o motivaţie financiară adecvată. Capacitatea administrativă a instituţiilor nu va garanta însă viteza de reacţie şi expertiza necesare asumării reale a statutului de membru al Uniunii, dacă nu va fi completată prin reflexul coordonării inter-instituţionale la toate nivelurile şi în toate sectoarele relevante.

Funcţionari publici şi diplomaţi, în Centrală, la Bruxelles sau în spaţiile din afara Uniunii, cu toţii avem nevoie de rafinarea capacităţii anticipative şi înţelegerea consecinţelor fiecărei decizii, prin adecvarea capacităţii de reacţie a fiecărei misiuni în raport cu instituţiile comunitare.

MAE are o răspundere specială în planul transformării culturii administrative în România. Funcţionari publici şi diplomaţi, în Centrală, la Bruxelles sau în alte spaţii din afara Uniunii, cu toţii trebuie să parcurgem procese noi de învăţare. Pentru a fi un agent al schimbării, trebuie noi înşine să ne schimbăm. Avem nevoie de îmbunătăţirea capacităţii de anticipare a deciziilor, de înţelegere a consecinţelor lor, precum şi de creşterea capacităţii de reacţie la nivelul misiunilor noastre şi pe lângă instituţiile comunitare.

Gândiţi-vă doar că, începând cu 1 ianuarie 2007, vom fi parte pe deplin a fluxului de informaţii specific sistemului european. Aceasta implică reformarea deprinderilor diplomatice de comunicare şi informare, orientarea analitică, fructificarea promptă a oricărui posibil avantaj pentru România. Vom părăsi stadiul acumulărilor birocratice pur cantitative şi vom intra, inevitabil, în aria unei diplomaţii focalizate pe calitatea informaţiei şi a expertizei. Trebuie să ne formăm un reflex al analizei şi al abordării tematice, alături de o cultură a managementului de proiect.

În planul comunicării cu societatea românească, mă gândesc la deschiderea unor noi canale care să ne permită dialogul deschis şi rapid cu toate entităţile, publice sau private, care-şi manifestă interesul faţă de urmările interne ale deciziilor de ordin comunitar. Avem în egală măsură nevoie de canale operative pentru a recepta, prelucra şi transmite, cu influenţa necesară, interesele sectoriale ale societăţii româneşti la nivelul Comisiei. Reforma comunicării trebuie să înceapă cu diplomaţia şi cu Ministerul Afacerilor Externe, pentru a-i menţine alături de noi pe cetăţenii României care aşteaptă, cu legitime speranţe, momentul aderării. Va conta aici modalitatea de a reconfigura parteneriatele MAE cu organizaţiile non-guvernamentale, sectorul privat şi centrele de expertiză independentă. Reţelele cooperării nonguvernamentale la nivelul UE sunt sofisticate şi influente. Trebuie să optăm pentru forma cea mai potrivită de a sprijini conectarea acestor segmente ale societăţii civile româneşti la procesele europene şi de a utiliza potenţialul lor pentru atingerea obiectivelor naţionale.

Doamnelor şi domnilor miniştri.
Doamnelor şi domnilor ambasadori şi consuli generali.
Stimaţi invitaţi.

Nu putem să ne angajăm cu seriozitate în proiectul european fără a lua în calcul, cu francheţe şi realism, resursele de care dispunem. Cert, România vine în cadrul UE cu o semnificativă prezenţă diplomatică şi consulară în toate zonele lumii. Avem aproape 100 de ambasade, din care peste 60 în afara UE. Avem, de asemenea, 26 de consulate generale, 19 dintre acestea în afara UE. Din punctul de vedere al resurselor umane, prin aderarea României la UE, impresionantul aparat diplomatic comunitar se va extinde cu cca. 2000

de diplomaţi. România soseşte în club cu un portofoliu de relaţii şi expertiză distinct de cel al altor state membre. Tradiţia politicii externe româneşti constituie o „zestre" de expertiză specifică. Avem bagajul nostru de lecţii învăţate în privinţa democratizării, europenizării, reformei economice, construirii unui regim multicultural în beneficiul minorităţilor, reformei sectorului militar, consolidării capacităţii administrative şi în cel al reconstrucţiei post-conflict.

Dacă analizăm distribuţia geografică a prezenţei noastre diplomatice, observăm că regiunile în care concentrăm cele mai importante eforturi administrative şi financiare, sunt, după zona UE, Balcanii, spaţiul CSI, Orientul Mijlociu şi America de Nord. O consecinţă logică este faptul că expertiza românească pentru politica externă şi de securitate a UE se manifestă cu precădere în spaţii precum Balcanii de Vest, bazinul Mării Negre, Orientul Mijlociu / lumea arabă. Aceste zone de expertiză trebuie întărite, prin regândirea necesităţilor aferente spaţiului comunitar. Intrăm într-un ritm susţinut de contacte cu omologii europeni, precum şi în circuitul informaţiilor interne ale Uniunii. Diplomaţia în spaţiul european se va confrunta cu dosare şi metode de lucru diferite. Adaptarea la ele a început deja, dar a venit momentul să regândim din temelii modalităţile în care noua realitate generează noi aşteptări, noi roluri şi noi instrumente pentru misiunile noastre din interiorul Uniunii. Subsecvent, va trebui regândită alocarea resurselor umane şi financiare necesare.

Analizarea alocării resurselor între spaţiile de implicare pentru România trebuie acompaniată de analizarea alocării resurselor pe domenii de interes. Asigurarea unei prezenţe europene şi internaţionale coerente presupune, printre altele, realocarea fondurilor destinate acţiunilor externe. Până acum, am contribuit prea mult în exterior pentru securitate, în sens militar, şi prea puţin pentru dezvoltare. Trebuie să conştientizăm că, din 2007, vom fi parte integrantă a unei puteri cu vocaţie globală, care s-a afirmat în lume în primul rând ca o putere *soft*. Efortul financiar extern va trebui, de aceea, să realizeze un echilibru optim dintre cheltuielile pentru operaţii militare, cele pentru operaţii civile şi asistenţa pentru dezvoltare.

Politica externă românească dispune încă de resurse financiare limitate şi, pentru a-şi juca rolul, va trebui adesea să compenseze, ca şi

până acum, prin performanţă şi dedicaţie umană. Pe măsură ce veniturile naţionale se vor mări, statutul nostru de donator emergent va căpăta consistenţă. Prognozele economice care prevăd o medie de creştere economică de 5, 5% anual în următorii ani susţin, cel puţin teoretic, obligaţia României de a-şi defini condiţia de stat donator. Va fi un statut nou, cu care vor trebui deopotrivă să se acomodeze instituţiile şi opinia publică din România. Pentru început, ne vom concentra eforturile prioritar către Republica Moldova, Georgia şi Serbia şi vom avea în atenţie Irakul şi Afghanistanul.

Integrarea în Uniunea Europeană oferă o nouă gamă de instrumente pentru diplomaţia română şi va genera resurse organizaţionale preţioase. Una dintre categoriile noi de resurse rezultă din reprezentarea României la nivelul instituţiilor comunitare. În baza tratatelor existente, datorită ponderii geografice, România va beneficia în cadrul Consiliului Uniunii Europene de 14 voturi şi 35 euro-parlamentari, 1 comisar european, 1 judecător în cadrul Curţii de Justiţiei a Comunităţii Europene şi un judecător la Tribunalul de Primă Instanţă, 15 reprezentanţi în Comitetul Economic şi Social şi 15 în Comitetul Regiunilor.

Prezenţa funcţionarilor români în structurile comunitare va determina influenţa lor specifică asupra instituţiilor europene, cu un impact semnificativ şi asupra interesului nostru naţional. Pentru pregătirea şi promovarea candidaţilor români trebuie să analizăm utilitatea înfiinţării unui departament care furnizează informaţii şi facilitează/realizează programe de pregătire, mai ales pentru funcţionarii din administraţia naţională. De asemenea, este importantă crearea unei reţele de circulaţie a informaţiei privind recrutările UE, între administraţia centrală, locală, universităţi, facultăţi, alte institute şi centre implicate în afaceri europene.

Probabil cel mai delicat aspect, dacă este să analizăm capitolul resurse şi instrumente post-aderare, într-un sens larg, rămâne chestiunea tactică a alianţelor în interiorul UE. Cred că trebuie să ne raportăm cu toţii la acelaşi mod de a înţelege aceste alianţe: ca grupuri de state care acţionează din necesitatea unei mai bune organizări şi sistematizări a eforturilor lor pentru a ajunge la un obiectiv comun, dificil de realizat în mod individual.

Nu consider că avem nevoie de fixarea unor alianţe predeterminate, în strategia noastră post-aderare. După cum am

învăţat din lecţiile altor state membre, alianţele ad-hoc şi cele sectoriale sunt, în mod paradoxal, mai durabile şi mai eficiente. Trebuie să găsim, desigur, poziţia optimă între grupul statelor mari şi cel al statelor mici, între statele nordice şi cele sudice, între membrii fondatori şi noii membri, între statele donatoare şi statele primitoare de fonduri. Postura noastră aparte, aceea de stat prea mare pentru cele mici şi prea mic pentru membrii mari, trebuie transformată, prin gândire strategică şi ingeniozitatea dumneavoastră, într-o componentă a valorii adăugate a României. E important, în acest context, să înţelegem şi noi şi să transmitem şi interlocutorilor noştri că sprijinul României nu este întotdeauna de la sine înţeles, ci se cultivă şi se negociază. Cred că diplomaţia română trebuie să facă mult mai mult în sensul extragerii gamei complete de beneficii strategice din asumarea unor poziţii politice de către ţara noastră, în plan european şi global.

Doamnelor şi domnilor.
Stimaţi invitaţi.

Ne confruntăm cu noi realităţi, conştientizăm şi operaţionalizăm progresiv, la nivel de lucru, noile răspunderi, dar să nu uităm că în faţa noastră se deschid, cu adevărat, **noi perspective**. Vom avea un nou statut, un nou fundament inclusiv juridic pentru dezvoltarea parteneriatelor consacrate, vom dispune de noi instrumente pentru a ne îndeplini misiunea. Vom avea interlocutori noi şi ne vom raporta la interlocutorii noştri mai vechi de pe o nouă poziţie. Avem privilegiul de a putea învăţa din experienţele noilor state membre, pentru a evita repetarea unor greşeli inerente începuturilor. Să ne folosim de el la maximum! Să ne mobilizăm toate resursele instituţionale şi individuale, fără inhibiţii, fără complexe şi fără amânări pentru a desfăşura o diplomaţie europeană, indiferent de continentul de activitate. Statutul de membru al Uniunii devine noua noastră normalitate, în care trebuie să acţionăm alert, proactiv, flexibil, să sesizăm şi să valorificăm oportunităţi, să extragem beneficii din utilizarea atuurilor şi să ne gestionăm conştient vulnerabilităţile.

România îşi va concentra eforturile pentru a contribui la aranjamentele din agenda europeană a următorilor ani, vizând cu prioritate deblocarea Tratatului Constituţional, dezvoltarea PESC/PESA, diversificarea Politicii de Vecinătate şi promovarea Agendei Lisabona.

Ne-am angajat pe drumul reformelor necesare pentru adoptarea, pe termen mediu, a monedei euro şi participarea la Acordul Schengen.

Ne propunem să analizăm poziţionarea noastră strategică în funcţie de similitudinile de interese şi de sectoarele vizate. O atenţie specială va fi acordată parteneriatelor cu Marea Britanie, Germania, Franţa. Beneficiind de instrumentele şi statutul de membru, vom dezvolta la alte niveluri relaţiile noastre cu SUA. Vom iniţia asistenţa pentru dezvoltare prin proiecte destinate R. Moldova, Balcanilor de Vest şi regiunii Mării Negre, îndeosebi Georgiei. În interesul nostru, dar şi pentru a contribui în mod responsabil şi vizionar la poziţionarea globală a Uniunii, ne propunem adoptarea într-o cheie nouă, pragmatică şi alertă, a relaţiilor cu Federaţia Rusă, China, India, Japonia, Orientul Mijlociu şi Asia Centrală.

Fără îndoială, vor exista dificultăţi de integrare a priorităţilor României în ansamblul politicii externe comunitare, ca şi de „importare" a agendei europene în viaţa politică internă. Strategia post-aderare ne va ajuta să depăşim aceste dificultăţi. Elaborarea sa este un bun exerciţiu de auto-definire şi responsabilizare, care va arată atât partenerilor europeni, cât şi cetăţenilor României profilul, aşteptările, valoarea adăugată a ţării noastre în interiorul UE, obiectivele urmărite în procesul de integrare şi costurile presupuse de atingerea acestora.

În plan intern, strategia ne va găsi mai bine pregătiţi şi mai solidari, prin înţelegerea naturii interdisciplinare şi inter-instituţionale a problematicii europene.

În plan european, vom deschide drumul unei României pregătite să asimileze temeinic lecţiile fundamentale ale statutului de membru, care îşi prefigurează în mod just locul şi îşi proporţionează cu înţelepciune resursele şi interesele.

În plan internaţional, România de după 2007 va fi un stat european cu potenţial de specializare în anumite domenii de politică externă şi pe anumite spaţii, o Românie care poate juca rolul de liant între Occident şi anumite regiuni aflate în proximitatea strategică a spaţiului euro-atlantic. România europeană, cu o vocaţie globală bine ponderată şi selectivă, este însăşi ţara pe care am visat-o cu toţii şi pe care, împreună, avem datoria istorică de a o transforma în realitate.

Regiunea Mării Negre are un nou rol de securitate

Publicat: 9 Noiembrie 2006 10: 26

Din 1991, Marea Neagră a trecut printr-o transformare spectaculoasă. Înglobata odinioară în lumea comunistă, aceasta a devenit acum un important punct de intersecţie cu o semnificaţie geopolitica remarcabila.

Ziua Internaţională a Mării Negre a fost sărbătorită în 31 octombrie de Bulgaria, Georgia, România, Rusia, Turcia şi Ucraina. Evenimentul anual, lansat în urmă cu zece ani, urmăreşte promovarea cooperării în rândul celor şase tari în soluţionarea problemelor ecologice din regiune.

Ocazia a oferit de asemenea oportunitatea de a examina schimbările profunde care au avut loc în regiune. Până în 1991, toate statele de la Marea Neagră, cu excepţia Turciei, se aflau în sfera de influenţă a Moscovei. Acestea erau fie membre ale Uniunii Sovietice, fie aparţineau Pactului de la Varşovia. Astăzi, Uniunea Sovietică nu mai exista şi ordinea mondială bipolara de 44 de ani mai poate fi regăsită doar în manualele de istorie. Bulgaria şi România au intrat în NATO, alăturându-se Turciei în cadrul alianţei, şi, de asemenea, sunt pe punctul de a adera la UE.

Marea Neagră este localizata la răscrucea a trei spaţii de securitate – european, euro-asiatic şi islamic. Noua sa configurare strategica a devenit evidenta chiar de la începutul anilor 1990, când au fost trasate primele proiecte de transportare a energiei dinspre Est către Vest. Au intervenit, însă, unele crize sub forma conflictelor din fosta Iugoslavie şi conflictelor care afectează parţi din Caucaz – Transnistria, Osetia de Sud, Abhazia şi Nagorno Karabah.

Atacurile teroriste din 11 septembrie 2001 au determinat Occidentul să îşi regândească optica fata de Marea Neagră. Implicarea pe termen lung a NATO în Afghanistan, posibilitatea preluării anumitor operaţiuni din Irak şi războiul global împotriva terorismului a pus regiunea într-o lumină diferita.

Admiterea României şi Bulgariei în NATO în 2004, împreună cu orientarea prooccidentala a Georgiei şi Ucrainei, au scos zona respectivă de la periferia Europei. Liderii de la Bucureşti şi Sofia au optat pentru integrarea europeană şi o poziţie strategica proamericană şi axata pe NATO. Mulţi analişti atribuie acest lucru unei

vechi preocupări a celor două state balcanice de a nu cădea prada unei hegemonii continentale, preferând o putere aflata la o distanţă mai mare.

Potrivit Preşedintelui roman Traian Băsescu, parteneriatul cu Statele Unite se bazează pe două elemente: o prezenta militară americană sub forma bazelor şi internaţionalizarea problemelor specifice acestei zone. România sprijină procesul democratic din regiune şi acorda asistenta directa statelor aflate în tranziţie. Aceasta are un rol important în asigurarea securităţii şi stabilităţii regionale, iar integrarea euro-atlantica îi permite să facă acest lucru într-o măsură şi mai mare.

În 31 octombrie 1996, cele şase state de coasta au semnat Planul Strategic de Acţiune pentru Reabilitarea şi Protecţia Mării Negre, acordând cooperării regionale o dimensiune ecologica. Planul de Acţiune recunoaşte necesitatea acţiunii tuturor ţarilor de la Marea Neagră pentru a reduce impactul poluării ecosistemului Mării Negre şi pentru a asigura o viaţă mai bună celor 16 milioane de persoane care locuiesc în zona.

Sub influenta evenimentelor politice şi militare, Marea Neagră s-a transformat într-o intersecţie complicata de granite geopolitice şi geoeconomice, devenind de asemenea un cadru prin care comunitatea euro-atlantica îşi face auzita vocea. La nicio alta frontiera a NATO nu sunt mize atât de mari atunci când vine vorba despre garantarea stabilităţii şi păcii. Ca de multe alte ori de-a lungul istoriei, Marea Neagră devine din nou o zonă unde contrariile se întâlnesc, depăşesc segregarea şi conflictul şi încearcă să se reconcilieze.

Analiza de Paul Ciocoiu, din Bucureşti pentru Southeast European Times

Promovarea în UE a regiunii Mării Negre – şansa afirmării României

Publicat: 2 Iunie 2006

În Uniunea Europeană se simte un proces tot mai accentuat de conştientizare a importantei zonei extinse a Mării Negre, în contextul intensificării procesului de extindere a UE şi de integrare a noilor state membre sau candidate. Grecia nefiind foarte activa în promovarea unei astfel de iniţiative şi Turcia având perspective de aderare îndepărtate, noile membre, România şi Bulgaria, ar putea avea şansa să-şi transforme viziunea asupra zonei în politica oficiala a UE. Concretizarea celei mai noi iniţiative romaneşti are loc pe 5 iunie, la Bucureşti.

Acest dosar va fi actualizat continuu

Deşi nu exista încă o politică a Uniunii pentru zona Mării Negre, experienţa acumulata în cadrul politicilor deja derulate (Euro Med – parteneriatul euro-mediteranean, cunoscut şi ca procesul Barcelona de cooperare în bazinul Mediteranei, precum şi NDI – iniţiativa nordica prin care Finlanda a propus cadrul de cooperare în Nordul Europei, de la Norvegia la Rusia) asigura premisele de baza pentru implementarea eficienta a unei forme de cooperare la Marea Neagră.

În plan regional se înregistrează o revigorare a iniţiativelor de cooperare regionala între statele riverane bazinului Mării Negre, precum şi cu cele din zona extinsa a acesteia (BSEC, Euroregiunea Marea Neagră, Conferinţa Regiunilor Maritime Riverane din Europa, GUUAM). Actorii locali au conştientizat ca pentru a asigura dezvoltarea durabila şi stabilitatea zonei extinse a Mării Negre este necesara îmbunătăţirea formelor de cooperare regionala.

Emergenta a doua procese paralele – conştientizarea de către UE a importantei regiunii Mării Negre şi conştientizarea de către actorii locali a nevoii de cooperare regionala la Marea Neagră – generează nevoia creării unui cadru de dialog, care să aducă faţă în faţă cele două entităţi.

Tab. 1. Populaţia ţarilor de la Marea Neagră

Tara	Populaţia
Bulgaria	7, 450, 349
România	22, 329, 977
Moldova	4, 455, 421
Ukraine	47, 425, 336
Russia	143, 420, 309
Georgia	4, 677, 401
Azerbaidjan	7, 911, 974
Armenia	2, 982, 904
Turkey	69, 660, 559

Sursa: Raportul SAR (5 iunie 2006): Black Sea Dillemas

Organisme de cooperare în zona de Sud-Est, a Balcanilor şi a Mării Negre

Pactul de Stabilitate pentru Europa de Sud-est

Pactul de Stabilitate pentru Europa de Sud-est (ESE) va deveni Consiliul pentru Cooperare Regionala în 2008 şi va avea un secretariat general şi un secretar general, a anunţat Coordonatorul special al Pactului, Erhard Busek, marţi (30 mai), la finalul unei ample conferinţe regionale de două zile desfăşurate la Belgrad. Potrivit acestuia, participanţii la conferinţa au sprijinit ideea, întrucât noul consiliu ar avea ca scop accelerarea integrării europene a ţarilor din regiune prin îmbunătăţirea dezvoltării economice şi colaborării.

Pactul de Stabilitate a apărut ca o iniţiativă a UE de a înlocui precedenta politica, reactiva, de intervenţie în Europa de Sud-Est, cu una de prevenire a conflictelor pe termen lung. A fost adoptata pe 10 iunie 1999, la Köln. Mai mult de 40 de tari s-au angajat să se implice în

procesul de sprijinire a păcii, democraţiei, respectului pentru drepturile omului şi prosperităţii în regiune. Integrarea euro-atlantica a fost promisa tuturor ţarilor din regiune.

Organizaţia Cooperării Economice a Mării Negre (BSEC)

Aceasta iniţiativă de cooperare regionala a fost lansată în anul 1992 de 11 state riverane sau situate în proximitatea bazinului Mării Negre, cu scopul de a promova integrarea treptată a regiunii în economia europeană şi mondială. A fost avuta în vedere valorificarea avantajelor conferite de tradiţia relaţiilor, natura complementara a economiilor naţionale, resursele naturale (îndeosebi energetice) şi potenţialul ridicat al pieţei pe care o reprezintă regiunea.

În cei peste 13 ani de existenta, BSEC a acumulat o experienţă relevanta în materie de cooperare regionala. În prezent, Organizaţia este structurata pe mai multe dimensiuni de cooperare: guvernamentala, parlamentara, de afaceri, financiar-bancara, ştiinţifică. Din anul 1999, funcţionează Banca pentru Comerţ şi Dezvoltare a Mării Negre, iar din 2004, Fondul pentru Dezvoltarea Proiectelor, ca instrumente specifice de susţinere a unor proiecte de cooperare în domenii prioritare pentru statele membre.

Forumul Mării Negre pentru Dialog şi Parteneriat

Forumul Mării Negre pentru Dialog şi Parteneriat este o iniţiativă românească, menita sa ofere cadrul de întâlnire şi dialog transparent, favorabil pentru lansarea unui proces de reflecţie asupra viitorului şi identităţii regiunii, care să crească încrederea reciprocă, să faciliteze identificarea de proiecte pragmatice capabile să vină în întâmpinarea adevăratelor nevoi de dezvoltare regionala.

Forumul va înlesni identificarea punctelor de convergenţa dintre proiectele de investiţii, cercetarea ştiinţifică, iniţiativele regionale şi procesele politice, printr-o serie de activităţi, regulate sau iniţiate ad-hoc, în diferite formate.

Forumul va ajuta ţările de la Marea Neagră sa anticipeze şi să rezolve rapid şi eficient potenţiale probleme, înainte ca acestea să devină surse de instabilitate şi ameninţări la adresa securităţii regionale.

Pe termen mediu, Forumul Mării Negre pentru Dialog şi Parteneriat va permite trecerea la o viziune proactiva asupra viitorului comun al regiunii, mutând din ce în ce mai mult centrul de greutate de pe „a reacţiona" pe „a anticipa", „a prefigura" şi „a proiecta".

Summitul de la Bucureşti (5 iunie 2006)

Summitul de la Bucureşti, 5 iunie 2006, este evenimentul la nivel înalt de marcare a începerii Forumului, prima reuniune sub egida Forumului.

Fundaţia Konrad Adenauer:

„Abordări viabile ale cooperării la Marea Neagră".

Fundaţia Konrad Adenauer, biroul din Bucureşti a organizat dezbaterea internaţională „Abordări viabile ale cooperării la Marea Neagră", care s-a dorit un forum de discuţii, prin intermediul căruia actorii implicaţi să coreleze cooperarea regionala la Marea Neagră cu politica Uniunii Europene.

Au fost implicaţi în dezbatere: reprezentanţii UE, reprezentaţii statelor riverane Mării Negre, reprezentanţii organismelor europene de cooperare regionala, precum şi cunoscuţi cercetători din think-tank-urile europene specializate în cooperarea regionala, cu scopul de a identifica abordările, politicile şi instrumentele de cooperare la Marea Neagră.

Printre aceştia: Onno Simons (Delegaţia Comisiei Europene în România), Constantin Degeratu (Preşedinţia României), ambasadorul Turciei la Bucureşti, ES Ahmet Rifat Okcun, ambasadorul Sergiu Celac (International Center for Black Sea Studies), Pieter Van Run (NEA Transport Research and Training), Gregory Connor (CBC, East West Institute), Joerg Himmelreich (German Marshall Fund), Fabrizio Tassinari, Cercetător, Centrul pentru Studiul Politicilor Europene, Ovidiu Drânga, Director General în Ministerul Afacerilor Externe, Andreas Jacobs, Fundaţia Konrad Adenauer, Berlin. Concluziile au fost formulate de Alina Mungiu-Pippidi, directorul Societăţii Academice Romane.

Onno Simons, adjunctul şefului Delegaţiei Comisiei Europene în România, a spus ca UE are interese multiple legate de zona Mării Negre. „În ceea ce priveşte resursele energetice, UE are un interes în dezvoltarea de rute alternative de tranzit prin regiunea Mării Negrem pentru a le completa pe cele deja existente, prin Nord şi Sud". De asemenea, UE vede potenţialul de piaţă de desfacere al zonei, şi ar putea ajuta la dezvoltarea economică a acesteia, prin investiţii şi asistenta tehnica.

Potrivit lui Simons, un nou Instrument pentru Vecinătate şi

Parteneriat va fi introdus din 2007 pentru a finanţa acţiuni concrete, menite să se adreseze dezvoltării durabile şi apropierii de standardele şi politicile UE.

„Apelul României de a trece dincolo de declaraţii, către eforturi pentru reforme practice şi îmbunătăţirea" proprietăţii „regionale, demonstrează dorinţa de a-şi asuma responsabilitatea pentru dezvoltarea viitoare a regiunii Mării Negre. În calitatea sa de stat membru al UE în curând, România se va putea angaja eficient în dezvoltarea politicilor Uniunii şi întărirea mecanismelor existente de cooperare regionala, precum BSEC", a mai spus Simons. El a mai arătat ca, având în vedere experienţa programului dedicat Marii Baltice, Comisia Europeană are în vedere introducerea unui program al Mării Negre.

Ovidiu Drânga, Director General în Ministerul Afacerilor Externe, a prezentat viziunea României asupra cooperării la Marea Neagră. „România încearcă să fie un facilitator, nicidecum un lider regional", spune Drânga. În spiritul bunelor practici europene, România se concentrează pe cinci dimensiuni: dezvoltarea democratica, securitatea (de tip soft, fără o componentă militară puternică), dezvoltarea economică (prin cooperare), promovarea problematicii MN ca subiect strategic pentru UE, promovarea spaţiului cultural din regiune. „Va trebui să ne concentram pe ceea ce ne uneşte, fără să neglijam ceea ce ne desparte", a mai spus Drânga.

Reprezentantul Turciei la workshop-ul KAS, **ambasadorul Ahmet Rifat Okcun**, a spus ca securitatea domeniului maritim al Mării Negre este o prioritate absoluta. Marea Neagră este înconjurată de conflicte îngheţate, a reamintit ambasadorul, arătând ca Turcia colaborează cu aliaţii din interiorul NATO în abordarea problemei securităţii. BSEC a fost lansată în perioada războiului rece, dar este un element constitutiv al noii Europe. Se pune problema revitalizării organizaţiei şi Turcia are de mult timp pe agenda interacţiunea BSEC cu UE. Reprezentantul diplomaţiei turce a subliniat importanta de a nu duplica mecanismele existente, pentru a economisi resurse.

Regiunea Mării Negre a fost una dintre cele mai dinamice din punct de vedere economic în ultimii ani, a spus diplomatul **Sergiu**

Celac, director general alternant la Centrul Internaţional pentru Studii ale Mării Negre. Rata creşterii PIB în regiune a avut o medie de 5, 9% între 2000 şi 2005, rata expansiunii economice fiind de 41%. Celac a accentuat ca toate membrele BSEC au înregistrat creştere economică, scădere a inflaţiei şi o explozie a investiţiilor străine. BSEC se dovedeşte astfel un partener interesant pt UE. BSEC a fost conceput sub forma unei cooperări regionale şi pe viitor se va rezuma, probabil, la acest lucru, a arătat Sergiu Celac, spunând ca la summitul aniversar de anul viitor se va pune problema creşterii gradului de cooperare intraregionala. Dacă până acum rezultatele economice ale BSEC nu au fost spectaculoase, exista dezvoltări în domenii conexe: antiterorism şi sistemele antidezastru, care funcţionează. „Trebuie să vedem ce nu face BSEC, ce nu are puterea legala să facă", a arătat Celac, dând exemplul soluţionării conflictelor îngheţate. Problema interacţiunii BSEC-UE, ca şi problema eficientei BSEC sunt cele mai importante aspecte de pe agenda organizaţiei. De asemenea, Celac a mai spus ca în curând toate statele BSEC vor fi membre ale OMC, fiind momentul reanalizării propunerii de a crea o zonă de liber schimb.

Gregory Connor, directorul Centrului pentru Cooperare Transfrontaliera de la East West Institute Bruxelles, a identificat provocările cărora regiunea Mării Negre trebuie să le facă fata:

— Naţionalism şi conflicte
— Securitate
— Managementul resurselor naturale
— Disparităţile economice
— Probleme ale tineretului, inclusiv şomajul şi radicalizarea
— Dezvoltarea societăţii civile şi a media
— Probleme de frontiera, republici secesioniste şi relaţiile interstatale
— Traficul ilicit, crima şi corupţia

Reprezentantul Federaţiei Ruse la seminarul Fundaţiei Konrad Adenauer, **Vladimir Nikolaevich Lizun, Consilier al Vice-Preşedintelui Dumei de Stat**, a spus ca în prezent legislativul rus discuta legi pentru lărgirea relaţiilor la Marea Neagră, problema relaţiei UE-Rusia având o importantă strategica. El a prezentat pericolul creării unui stat musulman în Caucaz, puternic influenţat de

grupările teroriste apropiate lui Osama Bin Laden, prezentând din nou lupta armatei ruse în Cecenia ca o luptă antiterorism.

Reprezentantul rus a spus ca tara sa crează o realitate democratica noua şi păşeşte spre economia de piaţă, inclusiv în domeniul energiei.

Nu trebuie acceptata graba intrării în UE. „Unele tari fac totul pentru a intra în UE şi apoi se vede ca multe aşteptări nu s-au împlinit. Nu trebuie să manipulezi oamenii fără să le explici ce îi aşteaptă", a mai avertizat Lizun.

El a mai prezentat iniţiativele ruseşti de creare a unui „inel energoelectric". Deputaţii Dumei elaborează o lege pentru cooperarea energetica. De asemenea, Lizun a vorbit despre crearea unei reţele de transport de călători pe Marea Neagră.

Reprezentanta Ucrainei, **Tetyana Starodub, de la Institutul National pentru Probleme de Securitate Internaţională**, a vorbit despre înlăturarea conflictelor prin cooperarea regionala la nivelul GUUAM. Ucraina are în vedere crearea unei punţi energetice, care să treacă prin Chişinău, cu cooperarea ţarilor din regiune.

Ucraina este în special preocupata de energie şi securitate, vede Turcia ca pe un jucător foarte important în aceste domenii şi doreşte intensificarea colaborării economice.

În opinia reprezentantei Ucrainei, Rusia îşi doreşte realizarea unei dominaţii geopolitice, ceea ce nu permite Ucrainei să se afirme ca lider regional.

Pieter van Run (NEA Transport Research and Training) a identificat câteva precondiţii pentru cooperarea multilaterala în regiune: urmărirea unei abordări de jos în sus, dar şi de sus în jos; exprimarea voinţei politice de către toate statele implicate; nevoia unei strategii pe termen lung; nevoia programului de a deveni concret şi vizibil; garantarea mobilităţii transfrontaliere; nevoia unui management puternic, cu contacte în ţările partenere. El a atras atenţia ca momentum-ul iniţiativelor regionale poate fi pierdut dacă nu se face nimic.

Andreas Jacobs, de la Konrad Adenauer Berlin a vorbit despre lecţiile ce pot fi învăţate din experienţa Parteneriatului

Euro-mediteranean: e nevoie de o evaluare a intereselor şi priorităţilor jucătorilor implicaţi. Aspectele economice şi cele politice ale unei cooperări ar trebui echilibrate cu atenţie, iar instituţionalizarea nu ar trebui privita ca răspunsul la toate întrebările.

Analizând o eventuală dezvoltarea a unei strategii legată de Marea Neagră, cercetătorul **Fabrizio Tassinari de la CEPS** a observat contextul regiunii, legat de tranziţiile post-sovietice, existenta BSEC, influentele Rusiei şi UE în regiune, iniţiativele de cooperare în special pe domeniile energiei şi transporturilor, dar şi iniţiativele politice recente, noul GUA şi Forumul Mării Negre. În opinia sa, s-ar desprinde trei piloni esenţiali pentru crearea unei politici UE: prioritizarea, geometriile variabile şi sinergia.

Concluziile formulate de **Alina Mungiu-Pippidi, directorul Societăţii Academice Romane**, au punctat întrebările şi dilemele conturate după dezbaterea organizata de Fundaţia Konrad Adenauer. „Ar putea crearea unei regiuni a Mării Negre să accelereze avansul Europenizării către Est?" – a fost întrebarea generica lansată. Dincolo de avantajele şi dezavantajele abordărilor regionale, dincolo de provocările ridicate de crearea unei astfel de regiuni Alina Mungiu-Pippidi a scos în evidenta dilemele. Prima dilema este a alegerii între o logică a securităţii europene şi una a cooperării regionale. Dacă prima ar implica întărirea frontierelor, cea de-a doua ar presupune desfiitarea acestora. O alta dilema ar fi cea a dezvoltării: principiul redistribuţiei resurselor pare corect, dar de la cine ar trebui luat pentru a redistribui? De asemenea, este nevoie de creştere economică, dar cum poate fi aceasta realizata cu o infrastructură săracă?

Directorul SAR a identificat o serie de opţiuni care par să stea în calea regiunii Mării Negre: ar trebui urmata o abordare occidentala sau locala? O abordare axata pe securitate sau democraţie? Cooperare sau integrare? Abordarea generală ar trebui să fie minimala sau maximala?

Dilemele Mării Negre (Romanian) (5 iunie 2006)

Iniţiative regionale similare ale UE:

— The Northern Dimension – Overview

— CBSS – The european Union's Northern Dimension (2000 – 2003 & 2004 – 2006)

— Northern Dimension Action Plan 2004/2006 (Approved în Brussels, 16/17 Oct. 03)

— The euro-Mediterranean Partnership – Overview

— The eU's Mediterranean & Middle East Policy

Articole de presa:

— Revista Bilanţ: Regiunea Mării Negre – petrol, gaze şi tensiuni

— The Guardian: Interests and aspirations clash în region of frozen conflicts (8 feb. 2005)

— Curăctiv.ro: Energia zonei Marea Neagră – discutata la Bucureşti

— Hot. News.ro: Planuri Marshall la Marea Neagră. Vor urca ruşii à la bord"?

— Hot. News.ro: Crearea unei structuri de cooperare la Marea Neagră, după modelul democraţiei europene

— Adevărul: Donald Rumsfeld – Marea Neagră este afectată de ameninţări globale

— Adevărul: Rehn-Interesul UE fata de Marea Neagră va creşte

— BBC: Discursul lui Traian Băsescu la Vilnius

Regiunea Mării Negre: petrol, gaze şi tensiuni
Laurenţiu Gheorghe

Regiunea Mării Negre este caracterizata astăzi de două elemente importante: state care deţin resurse energetice importante şi un climat de instabilitate. Acestea sunt motivele datorită cărora regiunea a atras tot mai mult atenţia pe plan mondial.

Organizaţia cooperării economice a Mării Negre (OCEMN) reuneşte 11 state din regiune: Albania, Armenia, Azerbaidjan, Bulgaria, Georgia, Grecia, Moldova, România, Rusia, Turcia şi Ucraina. Socotita de către occidentali drept o zonă de „străinătate apropiata" a Moscovei, în care aceasta din urma are interese speciale, Marea Neagră a captat destul de puţin atenţia statelor din Europa Centrala. Totuşi, astăzi, regiunea Mării Negre se afla în centrul eforturilor SU şi Uniunii Europene de a-şi extinde zonele de interes spre Caucaz şi Orientul Mijlociu. Pe măsură ce NATO îşi extinde atribuţiile şi se pregăteşte pentru o implicare pe termen lung în Afghanistan, luând în considerare şi asumarea unor responsabilităţi suplimentare în Irak, regiunea Mării Negre începe să fie privita într-o alta lumina.

Importanta strategica a regiunii din punctul de vedere al Europei Occidentale este data de zăcămintele de materii prime energetice din unele state membre OCEMN şi a rutelor de acces spre Orientul Mijlociu şi Asia, care traversează acest teritoriu. În prezent, Europa importa 50% din materiile prime energetice prin rute foarte complicate, ce trec prin Bosfor şi peste Canalul Mânecii. Din 2020, Europa va importa 70% din necesar din afara granitelor. Necesitatea de a suplimenta cantităţile de petrol şi gaze naturale a adus în atenţie coridoarele care traversează bazinul Mării Negre şi, implicit, stabilitatea din această regiune.

Georgia a devenit una dintre „mărcile" occidentale la Marea Neagră care are misiunea de a asigura, în primul rând, securitatea conductelor petroliere de pe ruta Baku-Tbilisi-Ceyhan. De la formarea OCEMN, în 1993, atenţia de care se bucura este din ce în ce mai mare, tocmai din cauza conflictelor interetnice, crizelor economice, a refugiaţilor, problemelor de mediu şi a disputelor dintre noile state din perioada imediat următoare a dispariţiei URSS. Problemele zonei deriva din puţinul timp scurs de la ieşirea de sub tutela Moscovei. Noile state sunt neconsolidate, cu slaba capacitate administrativă, sărăcie şi disparităţi economice, corupţie şi crima organizată. Totodată, lărgirea NAT ŞI UE pana la granitele Mării Negre şi mai ales aspiraţiile globale ale acestor

organizaţii determina ieşirea Mării Negre din „conul de umbra" al periferiei Europei şi afirmarea unei noi realităţi geopolitice, de interfaţă cu alte zone, Asia Centrala şi Orientul Mijlociu.

Existenta unor mari zăcăminte petroliere în regiune reprezintă principalul factor care încurajează cooperarea în regiune, inclusiv a marilor corporaţii internaţionale, precum şi a altor state. Fără îndoială ca principalii jucători sunt Federaţia Rusă şi SUA, două puteri regionale, Ucraina şi Turcia, care au cele mai mari interese în această regiune, deşi, de multe ori, divergente. Pentru Rusia, Marea Neagră reprezintă o poartă de acces spre Mediterana şi Uniunea Europeană şi o zonă de influenta tradiţională, în care încearcă acum să-şi reimpună controlul. Declaraţiile preşedintelui rus, Vladimir Putin: „bazinul Mării Negre şi al Marii de Azov se afla în zona rusa de interes strategic" sau „Marea Neagră oferă Rusiei acces direct la cele mai importante rute globale de transport" nu fac decât să sublinieze faptul ca Rusia nu doreşte să-şi abandoneze poziţiile deţinute la Marea Neagră. Aceste deziderate sunt susţinute pe teren prin diverse metode: Moscova continua sa obstrucţioneze retragerea bazelor sale din Georgia, Batumi şi Akhalkalaki, angajament luat la summitul OSCE de la Istanbul din noiembrie 1999.

Pentru SUA, regiunea Mării Negre a devenit obiectiv de importanta strategica, mai ales după atentatele din septembrie 2001, datorită dorinţei companiilor petroliere de a se implica în exploatarea noilor resurse descoperite în regiune şi strategiilor legate de reducerea dependentei de petrolul din Golful Persic. Un alt treilea jucător important, Uniunea Europeană nu are o politică bine definita în aceasta zona. Chiar dacă Grecia este membra a Uniunii Europene, România şi Bulgaria vor adera în 2007, iar Turcia este tara candidata. Pentru politica externă a Bruxelles-ului, Georgia este considerată „limita pământului cunoscut", o limită pe care grecii antici o denumeau Colchis, fiind cel mai estic punct unde ajunseseră atenienii.

Perspectiva europeană a început să se modifice de abia de la începutul acestui an, atunci când UE s-a confruntat cu întreruperea furnizării de gaze naturale din Rusia. Dependenta

energetica de livrările din Rusia a dat de gândit oficialilor de la Bruxelles, care au început să lucreze la politici energetice incluzând state din această regiune. Alţi jucători importanţi sunt Turcia şi Iranul, care au interese geostrategice şi economice importante. Exploatarea materiilor prime şi culoarele de tranzit fac din cele două tari, în acelaşi timp, potenţiali parteneri sau rivali pentru controlul unei cât mai mari parţi din zăcămintele aflate în regiune.

OCEMN s-a născut în 1992 la iniţiativa Turciei, însă a evoluat într-un proiect de dezvoltare comun pentru toate ţările membre. În ciuda lipsei de omogenitate a ţarilor participante, atât din punctul de vedere al mărimii lor, al dezvoltării economice, cât şi religiei sau puterii militare, posibilitatea de a dezvolta în comun proiecte economice şi dorinţa de a câştiga o poziţie mai buna în arena internaţională au consolidat alianţa dintre ele. În anul 1998, s-a înregistrat primul succes, prin transformarea într-o organizaţie regionala, apta sa intensifice colaborarea cu alte regiuni ale lumii sau cu organizaţii internaţionale. Noţiunea de zona sau regiune a Mării Negre este utilizata într-un sens mai flexibil. Definirea regiunii Mării Negre este complexa, iar analiştii îi dau adeseori interpretări diferite. Regiunea este perceputa fie ca o entitate geopolitica rezultata în urma proceselor istorice – o comunitate cu identitate comuna – fie, mai degrabă, ca o subregiune decât ca o entitate de sine stătătoare, în care predomina relaţiile bilaterale sau multilaterale. Crearea OCEMN, în 1993, a contribuit la identificarea unor interese comune ale ţarilor din această regiune. Din cele 11 state membre ale organizaţiei, şase sunt riverane Mării Negre: Bulgaria, Georgia, România, Rusia, Turcia şi Ucraina, iar celelalte cinci sunt tari mai mult sau mai puţin adiacente: Albania, Armenia, Azerbaidjan, Grecia şi Moldova. Importanta strategica a acestei regiuni este în creştere pentru Occident, constituind o legătură importanta între Asia şi Europa. În consecinţă, instabilitatea şi stările potenţiale de conflict din zona influenţează în mod direct comunitatea internaţională.

Fogg: „România ar trebui să se ferească să aibă prea multe ambiţii în regiune”.

„România îşi doreşte să fie un actor important în zona Europei de Est. UE are o politică comuna în privinţa Rusiei, alta pentru Ucraina; politica europeană de vecinătate este necesara, dar lipsa de viziune comunitara clara în privinţa Europei de Est nu ajuta România în relaţiile sale cu Moldova şi în privinţa definirii clare a rolului pe care România vrea să-l joace în zona Mării Negre. După dezmembrarea Uniunii Sovietice, zona Mării Negre a devenit o regiune caracterizată prin lipsa de securitate. Marea Neagră nu a reprezentat până acum o zonă de interes major pentru Bruxelles, fapt normal dacă avem în vedere naşterea şi scopurile iniţiale ale Uniunii Europene. Politica de vecinătate a UE reprezintă un mod de abordare total diferit de strategia NATO sau a celorlalţi actori majori cu interese în zona Mării Negre. UE are nevoie să găsească un limbaj şi o viziune comune cu statele din zonă.

În privinţa lipsei de viziune strategica a Uniunii Europene fie legată de viitorul UE pe termen lung, fie de politica de securitate şi apărare comuna, sau de zona Mării Negre, România ar trebui să se ferească să aibă prea multe noi ambiţii în regiune. Viziunile care nu se concretizează în rezultate palpabile devin periculoase. Important pentru România este să dezvolte politici pe termen mediu, aşa cum este tipic pentru funcţionarea Uniunii Europene".

Cine face valuri în zona Mării Negre: 12 state şi principalii indicatori ai dezvoltării economice şi sociale

Moldova
Suprafaţa: 33.843 km^2
Coasta: 0 km
Populaţia: 4.466.706 loc. (moldoveni/romani 78, 2%, ucraineni 8, 4%, ruşi 5, 8%, găgăuzi 4, 4%, bulgari 1, 9%, alţii 1, 3%)
PIB: 9, 519 mld. USD (agricultura 20, 5%, industrie 23, 9%, servicii 55, 6%)
PIB/locuitor: 2.100 USD
Şomaj: 8% (peste 25% din populaţia activa munceşte peste

hotare)

Exporturi: 1, 04 mld. USD (Rusia 35, 8%, Italia 13, 9%, Germania 7, 3%, Ucraina 6, 6%, Belarus 6%, SUA 4, 4%)

Importuri: 2, 23 mld. USD (Ucraina 24, 8%, Rusia 12, 2%, România 9, 3%, Germania 15, 3%, Italia 7, 4%)

Macedonia

Suprafaţa: 25.333 km²

Populaţie: 2.050.554 (macedoneni 64, 2%, albanezi 25, 2%, turci 3, 9%, romi 2, 7%, sârbi 1, 8%)

PIB: 15, 55 mld. USD (agricultura 9, 7% industrie 28, 8%, servicii 61, 5%)

PIB/locuitor: 7.600 USD

Şomaj: 38%

Importuri: 2, 047 mld. USD (Serbia şi Muntenegru 31, 4%, Germania 19, 9%, Grecia 9%, Croaţia 6, 9%, SUA 4, 9%)

Exporturi: 3, 196 mld. USD (Grecia 15, 5%, Germania 13, 1%, Serbia şi Muntenegru 10, 4%, Slovenia 8, 6%, Bulgaria 8, 1%, Turcia 6%, România 4, 7%)

Albania

Suprafaţa: 28.748 km²

Coasta: 362 km

Populaţie: 3.581.655 (albanezi 95%, greci 3%)

PIB: 18, 07 mld. USD; economia subterană este evaluata la 50% din PIB (agricultura 22, 8%, industrie 21, 5%, servicii 55, 7%)

PIB/loc: 4.900 USD

Exporturi: 650, 1 mil. USD (Italia 71, 7%, Canada 4, 3%, Germania 4, 3%)

Importuri: 2, 473 mld. USD (Italia 34, 8%, Grecia 19, 9%, Turcia 7, 7%, Germania 5, 3%)

Şomaj: 30%

România

Suprafaţa: 237.500 km².

Coasta: 225 km.

Populaţia: 22, 303, 552

PIB: 186, 7 mld. USD (agricultura 13, 1%, industrie 33, 7%, servicii 53, 2%)

PIB/locuitor: 8.400 USD

Şomaj: 5, 5%

Exporturi: 27, 72 mld. USD (Italia 21, 4%, Germania 15%, Franţa 8, 5%, Turcia 7%, Marea Britanie 6, 6%)

Importuri: 38, 15 mld. USD (Italia 17, 2%, Germania 14, 9%, Franţa 7, 1%, Rusia 6, 8%, Turcia 4, 2%)

Bulgaria

Suprafaţa: 110.910 km².

Coasta: 354 km

Populaţie: 7.385.367 (bulgari 83, 9%, turci 9, 4%, romi 4, 7%)

PIB: 67, 29 mld. USD (agricultura 10, 1%, industrie 30, 2%, servicii: 59, 7%)

PIB/locuitor: 9.000 USD

Exporturi: 11, 67 mld. USD (Italia 13, 1%, Germania 11, 6%, Turcia 9, 3%, Belgia 6, 1%, Grecia 5, 6%, SUA 5, 3%, Franţa 4, 9%)

Importuri: 15, 9 mld. USD (Germania 15, 1%, Italia 10, 2%, Rusia 7, 9%, Grecia 7, 5%, Turcia 6, 9%, Franţa 4, 4%)

Grecia

Suprafaţa: 131.940 km²

Coasta: 13.676 km

Populaţia: 10.688.058 locuitori

PIB: 243, 3 mld. USD

PIB/locuitor: 22.800 USD

Şomaj: 10, 8%

Exporturi: 18, 54 mld. USD (Germania 13, 1%, Italia 10, 3%, Marea Britanie 7, 5%, Bulgaria 6, 3%, SUA 5, 3%, Cipru 4, 6%, Turcia 4, 5%, Franţa 4, 2%)

Importuri: 48, 2 mld. USD (Germania 13, 3%, Italia 12, 8%, Franţa 6, 4%, Olanda 5, 5%, Rusia 5, 5%, SUA 4, 4%, Marea Britanie 4, 2%, Coreea de Sud 4, 1%)

Turcia

Suprafaţa: 780.580 km²

Coasta: 7.200 km

Populaţie: 70.413.958 loc. (turci 80%, kurzi 20%)

PIB: 552, 7 mld. USD (agricultura 35, 9%, industrie 22, 8%, servicii 41, 2%)

PIB/locuitor: 7.900 USD

Şomaj: 10%

Exporturi: 72, 49 mld. USD (Germania 13, 9%, Marea Britanie 8, 8%, SUA 7, 7%, Italia 7, 3%, Franţa 5, 8%, Spania 4, 2%)

Importuri: 101, 2 mld. USD (Germania 12, 9%, Rusia 9, 3%, Italia 7, 1%, Franţa 6, 4%, SUA 4, 8%, China 4, 6%, Marea Britanie 4, 4%)

Ucraina

Suprafaţa: 603.700 km²

Coasta: 2.782 km

Populaţia: 46, 7 mil. loc. (77, 8% ucraineni, 17, 3% ruşi, moldoveni şi romani 0, 8%)

PIB: 319, 4 mld. USD (agricultura 22, 5%, industrie 33, 2%, servicii 44, 3%)

PIB/locuitor: 6.800 USD

Şomaj: 10%

Exporturi: 38, 22 mld. USD (Rusia 18%, Germania 9, 6%, Turkmenistan 6, 7%)

Importuri: 19, 39 mld. USD (Rusia 41, 8%, Germania 9, 6%, Turkmenistan 6, 7%)

Rusia

Suprafaţa: 17.075.200 km²

Coasta: 37.653 km

Populaţia: 142.893.540 mil. loc. (79, 8% ruşi, 3, 8% tătari, 2 % ucraineni 1, 2% başkiri)

PIB: 1.539 mld. USD (agricultura 5%, industrie 35%, servicii 60%)

PIB/locuitor: 10.700 USD

Şomaj: 7, 6%

Export: 245 mld. USD (Olanda 9, 1%, Germania 8%, Ucraina 6, 4%, Italia 6, 2%, China 6%, SUA 5%, Elveţia 4, 7%, Turcia 4,

3%)

Importuri: 125 mld. USD (Germania 15, 3%, Ucraina 8, 8%, Japonia 5, 7% Kazahstan 5%, SUA 4, 6%, Italia 4, 6 %, Franţa 4, 4%)

Georgia

Suprafaţa: 69.700 km²

Coasta: 310 km

Populaţia: 4.661.473 loc. (georgieni 83, 8%, azeri 6, 5%, armeni 5, 7%, ruşi 1, 5%)

PIB: 15, 55 mld. USD (agricultura 40%, industrie 20%, servicii 40%)

PIB/locuitor: 3.300 USD

Şomaj: 12, 6%

Exporturi: 1, 4 mld. USD (Turcia 18, 3%, Turkmenistan 17, 8%, Rusia 16, 2%, Armenia 8, 4%)

Importuri: 2, 5 mld. USD (Rusia 14%, Turcia 10.9%, Marea Britanie 9, 3%, Azerbaidjan 8, 5%, Germania 8, 2%, Ucraina 7, 7%, SUA 6%).

Azerbaidjan

Suprafaţa: 86.600 km²

Coasta: 0 km (este situata la ţărmul Marii Caspice)

Populaţie: 7.961.619 (azeri 90, 6%, dagestani 2, 2%, ruşi 1, 8%, armeni 1, 5%, toţi armenii locuiesc în regiunea separatista Nagorno-Karabakh)

PIB: 37, 03 mld. USD (agricultura 41%, industria 7%, servicii 52%)

PIB/loc: 4.700 USD

Exporturi: 6, 117 mld. USD (Italia 26, 6%, Cehia 11, 9%, Germania 8, 1%, Indonezia 6, 4%, România 6, 2%, Georgia 6%, Rusia 5, 3%, Turcia 5, 2%, Franţa 4, 1%)

Importuri: 4, 656 mld. USD (Rusia 16, 1%, Marea Britanie 12, 5%, Turcia 10, 5%, Germania 7, 8%, Ucraina 5, 6%, Olanda 4, 9%, SUA 4, 1%, Italia 4%)

Armenia

Suprafaţa: 29.800 km²

Populaţie: 2.976.372 (armeni 97.9%, yezidi (kurzi) 1, 3%)

PIB: 15, 7 mld. USD (agricultura 19, 8%, industrie: 41%, servicii 39, 2%)

PIB/loc: 5.300 USD

Exporturi: 800 mil. USD (Belgia 18%, Israel 15, 3%, Germania 13, 3%, Rusia 12, 5%, SUA 8, 1%, Olanda 7, 2%, Iran 5, 5%, Georgia 4, 3%, Emiratele Arabe Unite 4%)

Importuri: 1, 5 mld. USD (Rusia 11, 3%, Belgia 10, 1%, Israel 8, 4%, SUA 7, 6%, Iran 7, 1%, Emiratele Arabe Unite 6, 1%, Ucraina 5, 9%, Italia 5, 5%, Germania 5, 2%, Georgia 4, 6%, Franţa 4, 5%)

Şomaj: 31, 4%

Legenda:
PIB este calculat prin metoda parităţii de cumpărare (PPP)

Conflictele care mocnesc în zona

În regiunea Mării Negre, diferendele sunt departe de a fi soluţionate. Trei dintre ţările riverane deţin şi cele mai numeroase armate din Europa.

După dispariţia URSS, în 1991, în spaţiul ex-sovietic au izbucnit violent mai multe conflicte, care au condus la instabilitate şi insecuritate în regiunea Mării Negre. Zonele cele mai fierbinţi se întind de la spaţiul fostei Iugoslavii, zona Caucazului şi până la regiunile bogate în petrol de la ţărmul Marii Caspice, în răsărit. Sistemul comunist a avut mijloacele să împiedice escaladarea conflictelor sau să le rezolve în spatele uşilor închise, dispariţia forţelor imperiale sovietice permiţând ca fostele colonii să încerce să-şi rezolve violent disputele interne. Riscul ca organizaţii separatiste, din aceste regiuni, să preia controlul puterii şi să declanşeze conflicte cu autorităţile statale este foarte mare. Cecenia este un bun exemplu în acest sens. Zona Caucazului de nord este, de asemenea, un butoi cu pulbere, tensiunile interetnice putând oricând declanşa un conflict de proporţii.

Fosta Uniunea Sovietică este formată acum dintr-o imensa diversitate etnica a populaţiilor din acest spaţiu, care formează mai mult de 20 de grupuri etnice şi naţiuni diferite. În plus, unele naţionalităţi sunt dispersate pe teritoriul unor alte state, formând minorităţi bine conturate. Granitele administrative ale noilor republici contravin de multe ori cu cele agreate de aceste minorităţi, conducând la apariţia de enclave etnice sau religioase pe teritoriul altor state, precum Ingusetia şi Osetia de Nord. Trasarea granitelor externe sau interne din fosta URSS a fost în multe cazuri arbitrara, fără a se ţine cont de realităţile istorice.

Un pas spre Occident: „revoluţia" din Ucraina

Conflictele din această regiune sunt cu atât mai periculoase cu cât trei dintre ţările riverane la Marea Neagră, deţin şi cele mai numeroase armate din Europa. Armata rusa număra în anul 2000 peste 1, 2 milioane de soldaţi, cea turca aproximativ 640.000 de militari, iar Ucraina, aproape 400.000 de soldaţi. În ciuda statutului de super putere militară, Rusia este angrenata, direct sau indirect, în toate zonele de conflict din spaţiul CSI. Cecenia şi Nagorno-Karabah sunt zonele cele mai fierbinţi, Abhazia în Georgia sau Transnistria în Moldova sunt alte surse de conflict, diferendele fiind departe de a fi soluţionate. Moscova ezita să-şi retragă trupele staţionate pe teritoriul altor state, în ciuda acordurilor pe care le-a semnat încă din anul 1999.

După Federaţia Rusă, impunerea Ucrainei ca stat independent reprezintă o noutate geostrategica pentru Europa. Venirea la putere a lui Viktor Iuscenko, în urma „revoluţiei portocalii", a adus Occidentului un aliat important, chiar dacă partea estica a Ucrainei este tradiţional filorusa. Peninsula Crimeea este punctul nevralgic al relaţiilor ruso-ucrainene. Cei 2, 5 milioane de locuitori ai Crimeei, sunt, în proporţie de 70% ruşi, 20% ucraineni şi 10% tătari. De altfel, Crimeea a fost încorporata de abia în anul 1954 în Ucraina, tendinţa de revenire în cadrul Federaţiei Ruse existând şi în prezent, în ciuda faptului că este republica autonoma. Euforia revoluţiei portocalii care l-a adus la putere pe Viktor Iuscenko în ianuarie 2005, nu a fost suficientă

pentru ca la alegerile parlamentare din martie 2006, partidele prooccidentale să câştige majoritatea parlamentara. Partidul regiunilor, de stânga, condus de Viktor Ianukovici, este câştigătorul ultimelor alegeri libere, consolidându-şi poziţia în regiunile estice, în timp ce vestul Ucrainei se menţine portocaliu. Unitatea pare din ce în ce mai greu de păstrat, pe măsură ce puterea de la Kiev face eforturi pentru a netezi calea spre integrarea în UE şi structurile NATO, iar estul se orientează tot mai mult spre Moscova. Interesul pentru Ucraina este din ce în ce mai mare, coridorul de transport al petrolului şi gazelor naturale Georgia – Ucraina fiind mult mai scurt decât cele prin Turcia şi, amănunt demn de luat în considerare, infrastructura ucraineana este mai bine dezvoltata decât cea a Georgiei.

Focarelor de conflict regionale li s-au adăugat crizele economice, care au condus la declinul generalizat al producţiei şi sărăcirea populaţiei. Hiperinflaţia, devalorizarea monedelor naţionale, imenesele deficite bugetare au afectat în egala măsură toate statele regiunii Mării Negre, cu excepţia Greciei, unde influentele au fost mai puţin vizibile. Slăbiciunile economice au condus la fragilitatea autorităţilor guvernamentale, ceea ce a permis dezvoltarea afacerilor ilicite, traficul de droguri, persoane şi armament, fiind o problemă reala în regiunea Mării Negre.

O altă sursă de tensiune o reprezintă gradul din ce în ce mai mare de poluare a Mării Negre, care este cotata drept una dintre cele mai poluate la nivel mondial. Exploatarea iraţională a resurselor naturale şi dezvoltarea de politici pe termen scurt conduc la deteriorarea încrederii între statele riverane. Un exemplu în acest sens îl constituie construirea de către Ucraina a canalului Bistroe, care periclitează ecosistemul Deltei Dunării şi a tensionat relaţiile dintre Bucureşti şI Kiev. Cele mai importante surse de poluare sunt fluviile Dunărea, Donul şi Nistru, care traversează regiuni puternic industrializate.

Factorii destabilizatori enumeraţi mai sus se manifesta rareori în mod individual, de cele mai multe ori conflictele fiind declanşate de un set de cauze, fără o legătură aparenta între ele.

Transnistria, o zonă sensibilă

În zona, este de notorietate disputa dintre Moldova şi autoproclamata Republica Transnistreana, susţinută făţiş de către Moscova. De la încetarea luptelor din zona transnistreana, în iulie 1992, statutul Transnistriei a rămas neclarificat Tiraspolul solicitând independenta totală. Retragerea Armatei a 14-a ruse din Transnistria este, de asemenea, amânată de mai bine de şapte ani de către Moscova, ceea ce nu este de natura sa atenueze tensiunile din regiune. O situaţie asemănătoare se înregistrează şi în Serbia, unde provinciei Kosovo este la un pas de a i se recunoaşte independenţa.

Interesul UE faţă de Marea Neagră va creşte de Romulus CAPLESCU

Cotidianul „International Herald Tribune" a publicat într-unul din numerele sale recente un interviu comentat al comisarului UE pentru extindere, Olli Rehn, în care acesta exprimă sprijinul ferm pentru atragerea ţărilor balcanice în UE, ca una dintre direcţiile fundamentale de acţiune avute în vedere. Ruda săracă a vest-europenilor în opinia istoricilor şi experţilor din această zonă din sud-estul Europei, Balcanii au fost timp de secole ruda săracă şi neglijată a europenilor din nordul şi vestul continentului. După războaiele balcanice din anii '90, ţările occidentale bogate au jurat să înlăture această nedreptate şi să aducă România, Bulgaria şi ţările fostei Iugoslavii în rândurile Clubului european. Cotidianul „International Herald Tribune" a publicat într-unul din numerele sale recente un interviu comentat al comisarului UE pentru extindere, Olli Rehn, în care acesta exprimă sprijinul ferm pentru atragerea ţărilor balcanice în UE, ca una dintre direcţiile fundamentale de acţiune avute în vedere.

Ruda săracă a vest-europenilor

În opinia istoricilor şi experţilor din această zonă din sud-estul Europei, Balcanii au fost timp de secole ruda săracă şi neglijată a europenilor din nordul şi vestul continentului. După războaiele balcanice din anii '90, ţările occidentale bogate au

jurat să înlăture această nedreptate şi să aducă România, Bulgaria şi ţările fostei Iugoslavii în rândurile Clubului european.

Extinderea înseamnă export de stabilitate

Susţinător ferm al acestui punct de vedere, Olli Rehn, finlandezul în vârstă de 43 de ani, însărcinat să supravegheze procesul extinderii, consideră că Uniunea Europeană este într-o poziţie ideală de a exporta lucrul de care Balcanii au dus lipsă în ultimii 50 de ani, anume stabilitatea. „E mult mai bine de a exporta stabilitate decât de a importa instabilitate", a declarat Rehn în interviul acordat INT. „Extinderea, a continuat el, a fost instrumentul care a permis grăbirea sfârşitului dictaturilor în Spania şi Portugalia sau a lichidării comunismului în estul continentului", a afirmat mai departe comisarul pentru extindere, adăugând că o Europă mai extinsă ajută Uniunea Europeană să facă faţă provocărilor globalizării economice.

„Ne vom respecta angajamentele".

„Ne vom respecta angajamentele", a spus el. Or, în viitorul imediat, aceste angajamente se focalizează asupra Balcanilor. Potrivit unor sondaje de opinie, o asemenea perspectivă stârneşte nelinişte în rândurile europenilor. Un recent Eurobarometru arată că numai 20 la sută din austrieci sprijină extinderea pe mai departe, deşi Austria, care deţine în prezent preşedinţia prin rotaţie a UE, acţionează ferm pentru ca România şi Bulgaria să se alăture Uniunii anul viitor, aşa cum este prevăzut. Sprijinul public faţă de extindere este redus (31 la sută) şi în Franţa şi Luxemburg, iar în Germania, care odinioară era în mod categoric pentru extindere, procentajul este acum de numai 36 la sută. Liderii germani, francezi şi austrieci se opun deschis admiterii Turciei, propunând, în schimb, să i se ofere acestei ţări un parteneriat economic, dar refuzând să-i acorde drepturile de vot care revin membrilor plini.

Agenda UE se focalizează asupra Europei de sud-est

Uniunea Europeană, spune Rehn, „trebuie să evite să-şi depăşească capacităţile de absorbţie şi să-şi consolideze în schimb actuala agendă a extinderii". Dar, subliniază el, aceasta nu înseamnă că trebuie să ne oprim la extinderea masivă din mai 2004, când UE a admis zece noi ţări, inclusiv opt state foste comuniste din Europa răsăriteană. „Înseamnă să ne focalizăm

asupra Europei de sud-est, acum, ca şi în viitorul previzibil. Mai întâi este vorba de România şi Bulgaria, apoi de ţările din zona de apus a Balcanilor, respectiv de fosta Iugoslavie şi chiar de Albania, iar în al treilea rând de Turcia". Aceasta constituie o agendă destul de încărcată, afirmă Rehn. El este dispus însă la anumite compromisuri în ceea ce priveşte calendarul aderărilor. „Nu vom ezita să recomandăm amânarea admiterii unei sau a doua ţări dacă se dovedesc nepregătite pentru aderare", a spus el, referindu-se la România şi Bulgaria.

Până acum însă, statele membre ale UE nu au stopat procesul aderării sau au amânat admiterea anumitor ţări, chiar dacă ele nu erau pe deplin pregătite. Atmosfera s-a schimbat însă în ultimul timp, opinia publică din mai multe ţări europene dând vina pe extinderea din 2004 pentru actualele dificultăţi economice ale Uniunii. Rehn respinge însă aceste argumente. „Există, firește, anumite rezerve faţă de extindere – legate de problemele şomajului ori ale globalizării. Dar lărgirea UE nu trebuie să fie un ţap ispăşitor pentru eşecurile politicii interne europene".

România va face lobby pentru Moldova

Potrivit afirmaţiilor sale, admiterea unor ţări est-europene a declanşat o vie dezbatere asupra relaţiilor UE cu Ucraina şi Rusia. De fiecare dată când Uniunea se extinde, asupra Bruxelles-ului se exercită presiuni suplimentare pentru a deschide uşa şi mai larg. Fiecare nouă extindere înseamnă că noi membri vor să se alăture şi ei la rândul lor Uniunii. Polonia şi Lituania, care au sprijinit revoluţia portocalie din Ucraina din decembrie 2004, exercită de pe acum presiuni în favoarea aderării acestei ţări. Iar când România va deveni membră cu drepturi depline, e de aşteptat ca ea să facă lobby pentru Moldova.

Marea Neagră, ca vector al stabilităţii

„Odată ce Bulgaria şi România se vor alătura UE, sunt sigur că interesul nostru faţă de zona Mării Negre şi competenţele noastre în această zonă vor spori sensibil", a afirmat Rehn. „Nu cred că acesta este un lucru negativ, ci, dimpotrivă, constituie un aspect pozitiv, deoarece Uniunea Europeană întăreşte stabilitatea şi democraţia în interiorul graniţelor sale şi extinde stabilitatea şi

democraţia asupra vecinilor", a încheiat comisarul UE pentru extindere

Marea Neagră este afectată de ameninţări globale de Viorica Marin

Secretarul american al Apărării, Donald Rumsfeld, a declarat, sâmbătă, cu ocazia Conferinţei pentru politici de securitate de la München, că Marea Neagră este afectată de ameninţări globale şi este nevoie să se discute despre această regiune cu aliaţii din cadrul NATO şi cu alte state partenere.

El a făcut aceste remarce în răspunsul la întrebarea ministrului român de externe, Mihai Răzvan Ungureanu, care s-a arătat interesat de modul în care ar trebui reflectată de NATO problema Secretarul american al Apărării, Donald Rumsfeld, a declarat, sâmbătă, cu ocazia Conferinţei pentru politici de securitate de la München, că Marea Neagră este afectată de ameninţări globale şi este nevoie să se discute despre această regiune cu aliaţii din cadrul NATO şi cu alte state partenere.

El a făcut aceste remarce în răspunsul la întrebarea ministrului român de externe, Mihai Răzvan Ungureanu, care s-a arătat interesat de modul în care ar trebui reflectată de NATO problema Mării Negre în opinia lui Rumsfeld. Oficialul american a recunoscut că zona Mării Negre este importantă atât pentru membrii Alianţei Nord-Atlantice, cât şi pentru ţările riverane, dar care nu fac parte din NATO, referindu-se la diferitele forme de trafic care proliferează în regiune în absenţa securităţii. Donald Rumsfeld este unul dintre participanţii de vază la Conferinţa pe probleme de securitate de la München alături de alte nume sonore precum Jaap de Hoop Scheffer, secretarul general NATO, dar şi premieri, 40 de miniştri de externe şi miniştri ai apărării din 50 de ţări. La conferinţa care a început la 3 februarie participă din partea României ministrul de externe Mihai Răzvan Ungureanu şi ministrul apărării Teodor Atanasiu.

Războiul antiterorist, comparat cu războiul rece

Rumsfeld a comparat războiul antiterorist cu războiul rece din punct de vedere al duratei, apreciind că ar putea fi nevoie de noi revizuiri ale strategiilor şi instituţiilor şi de o mai bună cooperare între state. Conform secretarului american al Apărării, „lupta împotriva extremismului violent promite să fie un război

lung la fel ca şi războiul rece". El a atras atenţia că este vorba de o ameninţare împotriva Europei, Americii şi a altor zone ale lumii. Rumsfeld a amintit că după 11 septembrie 2001 a fost iniţiată o transformare istorică a Alianţei Nord-Atlantice, care a încheiat parteneriate cu naţiuni care nu fac parte din NATO şi a dat dovadă de compasiune faţă de regiunea Asiei de sud-est, lovită de tsunami, precum şi faţă de Pakistan, după distrugerile provocate de cutremur.

NATO nu cheltuie suficienţi bani pentru apărare şeful Pentagonului a lansat un avertisment fără precedent la adresa membrilor NATO care nu cheltuie suficienţi bani pentru securitate şi s-ar putea dovedi incapabili să-şi apere popoarele de terorism. Rumsfeld a declarat că pericolul reprezentat de Al-Qaida şi de alţi extremişti islamişti este real şi nu poate fi combătut dacă nu se cheltuie bani şi dacă nu există voinţă politică. El s-a declarat îngrijorat că, în vreme ce Statele Unite cheltuie 3, 7% din PIB pentru apărare, restul membrilor NATO nu alocă nici măcar 2% din PIB. Ministrul britanic al apărării, John Reid, lansase şi el un avertisment: membrii NATO trebuie să-şi schimbe atitudinea dacă vor ca alianţa să supravieţuiască. Reid declara că NATO are nevoie de mai multă flexibilitate şi de o mai bună coordonare cu Uniunea Europeană.